

Mestna občina Ljubljana
Zoran Janković, župan
Mestni trg 1, 1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 10, faks: 01 306 12 14

Številka: 141-1/2019-8
Datum: 31. 8. 2021

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za zdravje in socialno varstvo

ZUNANJI STROKOVNJAK: /

NASLOV: Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020

POROČEVALKI: Tilka Klančar, vodja Oddelka za zdravje in socialno varstvo
Alenka Žagar, višja svetovalka Oddelka za zdravje in socialno varstvo

PRISTOJNO DELOVNO TELO: Odbor za zdravje in socialno varstvo

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana se seznani s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Priloga:
– poročilo z obrazložitvijo

PREDLOG

Na podlagi 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na __ seji dne _____ sprejel naslednji

SKLEP

Mestni svet Mestne občine Ljubljana se seznani s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020.

**Številka:
Ljubljana, dne**

**Župan
Mestne občine Ljubljana
*Zoran Janković***

**Poročilo
o uresničevanju Akcijskega načrta
»Ljubljana – občina po meri invalidov«
za obdobje od 2019 do 2020**

Gradivo zbrala in uredila:

Alenka Žagar, višja svetovalka Oddelka za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

Ljubljana, avgust 2021

Kazalo vsebine

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC	4
I. UVOD	5
II. URESNIČEVANJE AKCIJSKEGA NAČRTA V LETIH 2019 IN 2020.....	7
1. CILJ: Zagotoviti stalen pretok informacij in vsebin s področja zagotavljanja enakih možnosti in krepitve socialne vključenosti oseb z oviranostmi v življenje lokalne skupnosti.	7
2. CILJ: Zagotoviti dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov kot temeljnega pogoja za uresničevanje pravice do enakih možnosti oseb z oviranostmi	
2.1. Stavbe in prostori MOL v javni rabi.....	14
2.2. Stanovanjske stavbe in stanovanja	19
2.3. Javne površine	21
2.4. Promet	27
2.5. Mestni linijski prevoz potnikov.....	29
3. CILJ: Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.....	
3.1. Šport in rekreacija	32
3.2. Kultura.....	32
3.3. Mladi ter predšolska vzgoja in izobraževanje	37
3.4. Zdravje, socialno varstvo in zaposlovanje.....	40

Kazalo slik

Slika 1: Utrinek iz OVIRANTlona leta 2019	7
Slika 2: Dostopnost je interdisciplinarni izziv za iskanje in uvajanje vključujočih, vsem prijaznih rešitev v javnem prostoru.....	8
Slika 3: Skrbovin'ca v prostorih Informacijske točke MOL za starejše 65+ in za osebe z oviranostmi, na naslovu Mačkova ulica 1	10
Slika 4: Naslovnica knjižice Dostopna Ljubljana	10
Slika 5: Slovenski in evropski znak za lahko branje	11
Slika 6: Izjava o dostopnosti na spletni strani MOL	11
Slika 7: Sprednja stran Karte dostopnosti ožjega mestnega jedra Ljubljane za gibalno ovirane osebe.....	13
Sliki 8 in 9: Klančina za dostop do govorniškega mesta in po višini nastavljen govorniški pult v Veliki sejni dvorani v Mestni hiši.....	14
Slika 10: Dvigalo za dostop do dvoran v Lutkovnem gledališču Ljubljana	15
Slika 11: Lekarna Aleja, nova enota Lekarne Ljubljana v Nakupovalnem centru Aleja, v Šiški.....	16
Slika 12: Slušna zanka v enoti Lekarne Ljubljana pri Polikliniki	17
Slika 13: Šablona za slepe je pripomoček za lažje glasovanje slepih in slabovidnih na volitvah	18
Slika 14: Vhod v javne sanitarije, dostopne z euro ključem	18
Sliki 15 in 16: Neprofitno najemno stanovanje s prilagoditvami za osebo na invalidskem vozičku	19
Slika 17: Nova soreska Polje IV s 64 stanovanjskimi enotami	20
Slika 18: Nova, po načelih univerzalne dostopnosti grajena stanovanjska stavba na Pečinski ulici 2	21
Slika 19: Prenovljena Trubarjeva ulica	22
Slika 20: Električni priklop za invalidske vozičke, ki ga za izposojajo zagotavlja Turizem Ljubljana	22
Slika 21: Orodja za ulično vadbo v parku Tivoli	23
Slika 22: Napisi v brajici na informativni tabli v Šmartinskem parku	23
Slika 23: Otroško igrišče v parku Kodeljevo	24

Slika 24: Zemljevid ZOO Ljubljana, iz katerega sta razvidni tudi lokaciji s sanitarijami za osebe z oviranostmi	24
Slika 25: Logotip projekta Parkiraj izgovore drugam! Ne na mesta, rezervirana za invalide.	25
Slika 26: Plakat Zdravko Riba s sporočilom za preprečevanje neupravičene rabe parkirnih mest, rezerviranih za invalide.....	26
Slika 27 in 28: Urejene talne taktilne oznake oziroma poti na javnih površinah pomagajo slepim in slabovidnim, da se lažje orientirajo in varneje gibajo v prostoru.....	27
Slika 29: Nizkopodni mestni avtobus na Slovenski cesti, kjer velja omejen prometni režim	29
Slika 30: Identifikacijske kartice za uporabo na mestnih avtobusih.....	30
Slika 31: Turistični avtobus z dvigalom, ki zagotavlja udoben vstop na invalidskem vozičku	30
Slika 32: Kavalir s klančino za vstop v vozilo na invalidskem vozičku	31
Slika 33: Prikazovalnik prihodov avtobusov na postajališču	31
Slika 34: Košarka na vozičkih v športni dvorani.....	32
Slika 35: Gledališka predstava s tolmačenjem za gluhe v okviru pobude Gledališki tolmač.....	36
Slika 36: Spoznavanje s Plečnikovim domovanjem na več-čutnem vodenju v Plečnikovi hiši	37
Slika 37: V enoti vrta Pedenjped, Pedenjcarstvo, deluje oddelek za otroke z motnjami avtističnega spektra	38
Slika 38: Sodobno opremljeni prostori Izobraževalnega centra Pika, na naslovu Zemljemerska ulica 7	39
Slika 39: Pomoč na domu mesto v največji meri s storitvami Zavoda za oskrbo na domu Ljubljana	40
Slika 40: Osebna asistenca osebam z oviranostmi omogoča samostojnejše življenje.....	41

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC (po abecednem vrstnem redu)

AN LOMI	akcijski načrt Ljubljana – občina po meri invalidov
ČMC	četrtni mladinski center
ČS MOL	četrtne skupnosti Mestne občine Ljubljana
JP	javno podjetje
JSS MOL	Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana
JZ	javni zavod
LPP	Javno podjetje Ljubljanski potniški promet, d.o.o.
MKL	javni zavod Mestna knjižnica Ljubljana
MOL	Mestna občina Ljubljana
MR	Mestno redarstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
MU MOL	Mestna uprava Mestne občine Ljubljana
OGDP	Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
OZSV	Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
PND	socialno varstvena storitev pomoč na domu
SOAKO	Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir Mestne občine Ljubljana
STIC	Slovenski turistično informacijski center
TIC	Turistično informacijski center Ljubljana
TL	javni zavod Turizem Ljubljana
ZOD	javni zavod Zavod za oskrbo na domu Ljubljana
ZSV	Zakon o socialnem varstvu

I. UVOD

Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020 je prikaz dosedanjih dosežkov Mestne občine Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) pri odpravljanju arhitekturnih in komunikacijskih ovir za zagotavljanje dostopnosti mesta osebam z oviranostmi, s poudarkom na izvedbah v letih 2019 in 2020.

Akcijski načrt »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020 (v nadaljnjem besedilu: AN LOMI 2019–2020) je šesti v vrsti tovrstnih dvoletnih akcijskih načrtov MOL, in sicer:

- akcijski načrt za obdobje od 2008 do 2010 je Mestni svet MOL sprejel na svoji 22. seji 24. novembra 2008,
- akcijski načrt za obdobje od 2011 do 2012 je Mestni svet MOL sprejel na svoji 6. seji 30. maja 2011,
- akcijski načrt za obdobje od 2013 do 2014 je Mestni svet MOL sprejel na svoji 25. seji 15. aprila 2013,
- akcijski načrt za obdobje od 2015 do 2016 je Mestni svet MOL sprejel na svoji 6. seji 18. maja 2015,
- akcijski načrt za obdobje od 2017 do 2018 je Mestni svet MOL sprejel na svoji 24. seji 24. aprila 2017 in
- akcijski načrt za obdobje od 2019 do 2020 (na katerega se nanaša to poročilo) je Mestni svet MOL sprejel na svoji 5. seji 17. junija 2019.

V AN LOMI 2019–2020 so bile predvidene aktivnosti, k izvedbi katerih se lahko zaveže lokalna skupnost, ob upoštevanju zakonskih pristojnosti ter v okviru sprejetih finančnih načrtov posameznih nosilcev. Nosilci ukrepov so organi Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: MU MOL) ter posamezni javni zavodi (v nadaljnjem besedilu: JZ) in javna podjetja (v nadaljnjem besedilu: JP), katerih ustanovitelj je MOL, oblikovani pa so bili bodisi kot njihove redne naloge (ki jih ti izvajajo kot zakonsko obvezo ali redno, v okviru svoje dejavnosti), bodisi kot ukrepi projektne narave (enkratna izvedba).

Poročilo o AN LOMI 2019–2020 smo pripravili na Oddelku za zdravje in socialno varstvo MU MOL iz prispevkov z različnih področij delovanja MOL, ki so jih zbrale_i za to nalogo imenovane_i sodelavke_ci iz posameznih organov MU MOL ter iz JSS MOL.

S skupnim poročilom se je na svoji seji 22. julija 2021 seznanil tudi Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL.

Kot v vseh dosedanjih, tudi v tem poročilu predstavitev uresničevanja posameznih ukrepov smiselno sledi razvrstitvi ukrepov v akcijskem načrtu pod tri ključne cilje, in sicer:

1. Zagotoviti stalen pretok informacij in vsebin s področja zagotavljanja enakih možnosti in krepitev socialne vključenosti oseb z oviranostmi v življenje lokalne skupnosti.
2. Zagotoviti dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov kot temeljnega pogoja za uresničevanje pravice do enakih možnosti oseb z oviranostmi.
3. Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.

Poročilo ne vključuje popisa prav vseh obstoječih ureditev, ki osebam z oviranostmi lajšajo vsakdanje življenje v mestu, pač pa predvsem poročila o izvedbi/ izvajanju ukrepov iz preteklega dvoletnega akcijskega načrta. Hkrati z obstoječim je bilo v pripravi tudi Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2016 do 2020, ki vsebuje predstavitve izvedbe nekaterih povsem enakih ukrepov, zato so – v izogib podvajanju – nekateri dosežki zajeti le v enem od obeh poročil.

Pri zagotavljanju dostopnosti mesta osebam z oviranostmi se Ljubljana uvršča v sam evropski vrh, kar dokazujejo visoke uvrstitve MOL na letnih nagradnih natečajih Evropske Komisije »Access City Award« za dostopna mesta (najvišja sta bronasto priznanje na Access City Award 2015 in srebrno priznanje na Access City Award 2018). Tudi nadalje želimo ostati med najboljšimi oziroma še napredovati, zato ostaja urejanje dostopnosti naš stalen izziv in naloga. Po dobrem desetletju s prakso AN LOMI sicer zaključujemo, v nadaljevanju bomo do sedaj dva ločena akcijska načrta (AN LOMI in AN Starosti prijazna Ljubljana) združili v širše koncipiran občinski načrt ukrepov, ki bo poleg oseb z oviranostmi naslavljal tudi potrebe starejših v mestu oziroma dostopnost za vse.

II. URESNIČEVANJE AKCIJSKEGA NAČRTA V LETIH 2019 IN 2020

1. CILJ: Zagotoviti stalen pretok informacij in vsebin s področja zagotavljanja enakih možnosti in krepite socialne vključenosti oseb z oviranostmi v življenje lokalne skupnosti.

Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL (posvetovalno telo župana MOL, v nadaljnjem besedilu: SOAKO), ki obravnava problematiko s področja oseb z oviranostmi in pobude posameznih članic in članov ter nudi strokovno pomoč s predmetnega področja MU MOL, JZ MOL in JP MOL, se je v letih 2019 in 2020 sestal na skupno dveh sejah, na katerih je obravnaval predvsem tekočo problematiko in strateške dokumente MOL s predmetnega področja.

Že več let zapored, enkrat letno, v okviru Evropskega tedna mobilnosti, SOAKO v sodelovanju z nevladnimi organizacijami (Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije) organizira OVIRANtlon. To je dogodek na prostem, do sedaj vedno izveden na Kongresnem trgu, namenjen ozaveščanju javnosti o ovirah, s katerimi se v vsakdanjem življenju soočajo osebe z oviranostmi. Obiskovalke_ci imajo na poligonu, sestavljenem iz treh sklopov priložnost preizkusiti, s kakšnimi ovirami se srečujejo gibalno ovirani, slepi in slabovidni ter gluhi in naglušni.

Leta 2019 je OVIRANtlon potekal 19. septembra, leta 2020 pa 21. septembra med 10. in 17. uro. Na poligonu so se naključni mimoidoči ter otroci iz nekaterih vrtcev in osnovnih šol MOL, katerih obisk dogodka je bil vnaprej dogovorjen, preizkusili v vožnji z invalidskim vozičkom, v hoji z belo palico za slepe po taktilni vodilni poti, v znakovnem jeziku za gluhe itd. Udeleženci, ki so se preizkusili v vseh treh disciplinah, so na cilju poligona prejeli simbolično nagrado (promocijski materiali JZ in JP MOL). Na obeh dogodkih se je z enim od novejših mestnih avtobusov predstavilo tudi JP Ljubljanski potniški promet, d.o.o. (v nadaljnjem besedilu: LPP), na katerem je bilo mogoče preizkusiti načine in možnosti uporabe javnega prevoza, kadar ga uporablja oseba z oviranostmi.

Slika 1: Utrinek iz OVIRANtlonga leta 2019 (foto: Nik Rován, vir: spletna stran MOL)

Skladno s predvidenim ukrepom izvedbe strokovnih seminarjev na temo ustreznega načrtovanja in tehničnih rešitev za gradnjo brez ovir je bil v organizaciji SOAKO 22. oktobra 2019 v Veliki sejni dvorani v Mestni hiši izveden 4-urni izobraževalni seminar z naslovom *Urejanje dostopnega okolja za vse*. V letu 2020 zaradi epidemije covid-19 tovrstna izobraževanja niso bila izvedena.

Slika 2: Dostopnost je interdisciplinarni izziv za iskanje in uvajanje vključujočih, vsem prijaznih rešitev v javnem prostoru (foto: Maja Simoneti, vir: ipop.si)

Izobraževanje *Urejanje dostopnega okolja za vse* je bilo namenjeno predstavnicam_kom občinskih strokovnih služb ter z njimi povezanih javnih služb in pogodbenih izvajalcev del in projektov s področja urejanja javnega prostora in graditve (udeležencem v procesih odločanja in izvajanja del na področju načrtovanja, vzdrževanja, prenove in novogradnje ter tistim, ki neposredno komunicirajo s projektanti, izvajalci del in vzdrževalci na terenu). Udeležilo se ga je 40 javnih uslužbencev iz različnih organov MU MOL (Inšpektorat, Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet (v nadaljnjem besedilu: OGD), Oddelek za urejanje prostora, Oddelek za kulturo, Oddelek za šport, Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Oddelek za zdravje in socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: OZSV), Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo, Oddelek za varstvo okolja, Služba za razvojne projekte in investicije, Služba za javna naročila, Služba za lokalno samoupravo ter Sekretariat mestne uprave) ter 10 predstavnic_kov iz sklada MOL, JZ MOL in JP MOL (Javni stanovanjski sklad MOL (v nadaljnjem besedilu: JSS MOL), JP Energetika Ljubljana d.o.o., JZ Turizem Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: TL), JZ Kinodvor, JZ Gasilska brigada Ljubljana, JZ Center urbane kulture Kino Šiška, JZ Festival Ljubljana).

V razpravi je bilo izpostavljenih veliko vprašanj na katere so odgovarjale predavateljice dr. Maja Simoneti (IPoP – Inštitut za politike prostora), Andreja Albreht in dr. Andreja Zapušek Černe (Zavod DOSTOP) ter Marko Tul (Zveza paraplegikov Slovenije). Dr. Maja Simoneti je v prispevku z naslovom *Načrtovanje dostopnosti – dostopnost za vse*¹ med drugim zapisala, da je razprava na seminarju za sodelavke_ce MOL potrdila večkrat omenjeno dejstvo, da projektanti slabo upoštevajo standarde in zakonodajo s področja zagotavljanja dostopnosti in se zato v praksi univerzalno načrtovanje zelo počasi uveljavlja. Zagotavljanje dostopnosti objektov, storitev in informacij je treba uveljavljati dosledno, v vseh fazah urejanja prostora in graditve, rešitve pa niso vedno in nujno samo

¹ Na <https://ipop.si/2019/10/23/nacrtovanje-dostopnosti-dostopnost-za-vse/>, 23. 10. 2019; dostop 8. 4. 2021.

tehnične, v mnogih življenjskih situacijah lahko probleme dostopnosti najboljše pomaga premostiti človek. Dostopnost je interdisciplinarni izziv, ki ga občinske strokovne službe lahko obvladajo samo povezano. Za njeno učinkovito uveljavljanje sta pomembni stopnja razumevanja dostopnosti in sposobnost ukrepanja občinske uprave. Šele dobro informirana in delovno povezana uprava lahko razvije skupni jezik načrtovanja in oblikuje najustreznejše možne rešitve za lokalno okolje. Pri tem pomaga, če se lokalne skupnosti učijo druga od druge in predvsem, če si pomagajo s predstavniki krovnih invalidskih organizacij in specialisti za dostopnost.

Za prejem pobud in vprašanj, s katerimi se občanke in občani obračajo na MOL, je vzpostavljena enotna vstopna točka, spletni portal *Servis pobude meščanov*. Ta od avgusta 2018 deluje v prenovljeni različici, optimiziran proces obravnave pobud je zdaj standardiziran, enak postopek obravnave velja za vse organe MU MOL, pri čemer so tudi jasno opredeljene odgovornosti, naloge in vloge posameznikov v procesu. Tako prenovljen proces in zaledni portal omogočata hitrejšo, učinkovitejšo in prijaznejšo komunikacijo z občankami in občani. Spletni portal se, glede na potrebe uporabnic_kov, sproti nadgrajuje. Občanke_i MOL se za pobude in vprašanja lahko obrnejo na MOL tudi osebno – na Odsek za pobude meščanov v Kabinetu župana in na župana MOL, ob organiziranih dnevih odprtih vrat, vsak prvi torek v mesecu ter preko telefona in elektronske pošte.

V letu 2019 je bilo preko spletnega servisa obravnavanih 7.903, v letu 2020 pa 6.092 pobud (pobude, oddane preko spleta, intra pobude oziroma pobude iz četrtnih skupnosti MOL (v nadaljnjem besedilu: ČS MOL) ter pobude, prejete preko elektronske pošte). Poleg tega je župan MOL v 2019 osebno obravnaval 2.800 pobud, v 2020 pa 1.400 pobud občank_ov, in sicer na dnevih odprtih vrat, na srečanjih v ČS MOL in v Mestni hiši. Organizirana so bila tudi neposredna srečanja na lokacijah gradbenih posegov in posamezne predstavitve projektov za večje skupine občank_ov.

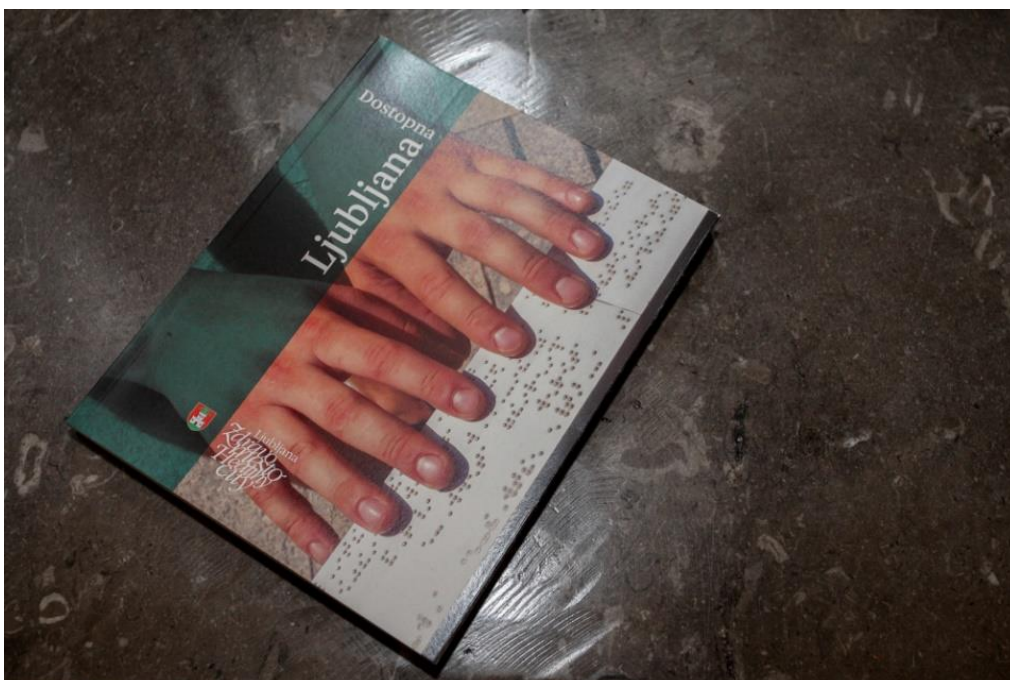
Na naslovu Mačkova ulica 1, v prostorih MOL, ki so bili v 2018 v celoti prenovljeni, še naprej delujeta Informacijska točka MOL za starejše 65+ in za osebe z oviranostmi ter Skrbovin'ca. V sklopu slednje so predstavljeni ustvarjalni izdelki odraslih s posebnimi potrebami iz Sončka – Zveze društev za cerebralno paralizo Slovenije, Varstveno delovnega centra Tončke Hočevar, ŽELVE – podjetja za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o., in enote JZ Center za usposabljanje, vzgojo in izobraževanje Janeza Levca Ljubljana, Janez dela – zaposlitveni center. Obiskovalci lahko tudi kupijo razstavljene okrasne in uporabljive izdelke, med njimi so spominki, nakit, drobna darila, ipd. V omenjenem prostoru so se v letu 2019, vzporedno z dejavnostjo Skrbovin'ce, redno odvijale različne razstave in predstavitve ustvarjalnosti odraslih oseb s posebnimi potrebami in drugih ranljivih skupin. V letu 2020 je bilo število razstav precej okrnjeno zaradi epidemiološke situacije. Ves čas so tam na voljo tudi informacije o razpoložljivih programih in storitvah za starejše in osebe z oviranostmi v mestu. Prostor je poleg vsega tudi *Varna točka za žrtve nasilja v družini in nasilja zaradi spola* (vključena v Mrežo prve pomoči žrtvam nasilja, ki je nastala v okviru mednarodnega projekta FIRST) ter od aprila 2019, *Demenci prijazna točka* (naziv, ki ga je MOL podelilo združenje Spominčica – Alzheimer Slovenija – Slovensko združenje za pomoč pri demenci).

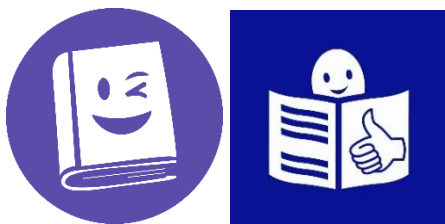
Slika 3: Skrbovin'ca v prostorih Informacijske točke MOL za starejše 65+ in za osebe z oviranostmi, na naslovu Mačkova ulica 1 (foto: Miha Fras)

Za ozaveščanje javnosti o pomenu dostopnosti mesta osebam z oviranostmi je OZSV v 2019 pripravil in izdal knjižico *Dostopna Ljubljana* (trinajsta iz serije publikacij Ljubljana – zdravo mesto). V knjižici, podprti z bogatim fotografskim materialom, si sledijo poglavja o zelenih javnih površinah, ekološki coni v mestnem središču, o grajenem okolju, mestnem javnem prometu, programih in storitvah ter načinih sporazumevanja in sporočanja informacij, vse s poudarkom na rešitvah in prilagoditvah, ki omogočajo dostopnost osebam z oviranostmi in starejšim. Za ljudi, ki težko berejo in razumejo informacije v standardni obliki, je v drugem delu knjižice njena vsebina predstavljena v *lahkem branju*². Knjižica *Dostopna Ljubljana* je natisnjena v slovenskem in angleškem jeziku ter v elektronski verziji dostopna tudi na spletni strani MOL.

Slika 4: Naslovnica knjižice Dostopna Ljubljana (foto: Nik Rován)

² To so lažja besedila, besedila z ilustracijami, samo fotografije ali risbe, simboli, videi in zvočni posnetki. *Lahko branje* običajno potrebujejo ljudje z motnjami v duševnem razvoju, ljudje po poškodbi glave ali kapi, ljudje z demenco, ljudje, ki še ne poznajo dobro jezika, ipd.

Slika 5: Slovenski in evropski znak za *lahko branje* (slovenskega je s partnerji, v okviru projekta Lahko je brati, izdelal Zavod RISA, Center za splošno, funkcionalno in kulturno, evropskega pa *Inclusion Europe*, Evropsko združenje za vključevanje)

Spletna stran MOL od leta 2017 sledi standardu WCAG (*Web Content Accessibility Guidelines*) 2.0. energetičnost po samooceni ustreza stopnji AA.

Zagotavljanje dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij državnih organov in organov samoupravnih lokalnih skupnosti za vse uporabnike, zlasti za uporabnike z različnimi oblikami oviranosti, sicer ureja Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij³. Zavezanci po omenjenem zakonu (tudi MOL) morajo izdelati in redno, najmanj enkrat letno, posodobiti izjavo o dostopnosti glede skladnosti svojih spletišč in mobilnih aplikacij s tem zakonom.

MOL je Izjavo o dostopnosti, ki se nanaša na spletno mesto ljubljana.si, skladno z omenjenim zakonom objavil na svoji spletni strani 2. novembra 2020. Iz izjave je razvidno, da ima spletna stran MOL razumljivo in konsistentno strukturo in navigacijo; HTML koda spletne strani je pregledana in urejena, da ustreza zahtevam različnih naprav; stran je mogoče brez izgube informacij povečati do 200%; povezave na strani so prepoznavne; razen manjših izjem so kontrasti na spletni strani primerni; spletna stran le v redkih izjemah uporablja prikaz besedila na sliki; vsem slikovnim materialom je omogočen vpis alternativnega besedila; spletno stran je mogoče upravljati s tipkovnico; spletni obrazci so dostopni; spletna stran je razen manjših izjem optimizirana za bralnike; spletna stran ima kazalo strani.

Slika 6: Izjava o dostopnosti na spletni strani MOL (zajem slike)

Reden vnos in urejanje vsebin na spletni strani izvaja Uredniški odbor spletne strani MOL. V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, so bili v povezavi z urejanjem dostopnosti in za ozaveščanje o pomenu dostopnosti za osebe z oviranostmi na spletni strani MOL objavljene tudi novice pod sledečimi naslovi:

³ Uradni list RS, št. 30/18 in 95/21 – ZInfV-A

- Prenovili smo Črnuški bajer (10. 12. 2020),
- Mednarodni dan invalidov – zgradimo boljšo prihodnost (3. 12. 2020),
- ETM 2020: postavimo se v kožo oseb z oviranostmi (18. 9. 2020),
- Vrtilčki na območju Vižmarje – Brod še na voljo gibalno oviranim (27. 5. 2020),
- Izšla je knjižica Dostopna Ljubljana (5. 12. 2019),
- Opozarjamo na neupravičeno parkiranje na mestih, namenjenih invalidom (2. 12. 2019),
- V Ljubljani imamo najbolj urejena javna stranišča (26. 11. 2019),
- ETM 2019: novi, okolju prijazni avtobusi LPP (23. 9. 2019),
- Preizkusite se na OVIRANTlonu (19. 9. 2019),
- ETM 2019: Zdravko Riba parkiral na prostoru za invalide (17. 9. 2019),
- Druga zaveza Ljubljane k Evropskemu stebru socialnih pravic (4. 7. 2019),
- Gostili smo srečanje EURO CITIES delovnih skupin (18. 6. 2019),
- Nagrajena kampanja Parkiraj izgovore drugim! (28. 5. 2019),
- Nova nagrada za vrtec Pedenjcarstvo (23. 5. 2019),
- Svetovni dan ozaveščanja o avtizmu (1. 4. 2019),
- Prvi v Evropi omogočamo brezplačno izposojlo električnih priklopov za invalidski voziček (28. 1. 2019).

Stalne vsebine na temo dostopnosti in oseb z oviranostmi se na spletni strani MOL nahajajo pod zavihkom Moja Ljubljana – Odprto in dostopno mesto, in sicer:

- informacije o aktivnostih MOL na področju zagotavljanja dostopnosti grajenega okolja, javnega prevoza, informacij ter storitev in programov za osebe z oviranostmi,
- informacije o konkretnih ureditvah, pomembnih za osebe z oviranostmi, kot na primer lokacije, kjer lahko uporabijo euro ključ, seznam dostopnih javnih sanitarij, lokacije z javno dostopnimi igrali za gibalno ovirane otroke, informacijo o storitvi *Prevoz na klic*, povezavo do informacije o upravičenosti do brezplačnih vozovnic Urbana ter do informacije o identifikacijskih karticah za osebe z oviranostmi ob uporabi mestnih avtobusov,
- povezave do pomembnih gradiv MOL s tega področja, kot so AN LOMI in poročila, o njihovem uresničevanju, publikacije MOL s področja oviranosti (Dostopna Ljubljana, Ljubljana za vse, Občina po meri invalidov), video Dostopna Ljubljana, video OVIRANTlon, ipd.

TL redno informira trgovce in gostince o potrebi in pomenu zagotavljanja dostopnosti njihovih prostorov in storitev osebam z oviranostmi. S partnerji so bili tudi v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, v rednem kontaktu ter jih na srečanjih, sestankih in ob izvedbah skupnih projektov spodbujali k izboljšanju dostopnosti njihovih storitev in ponudbe.

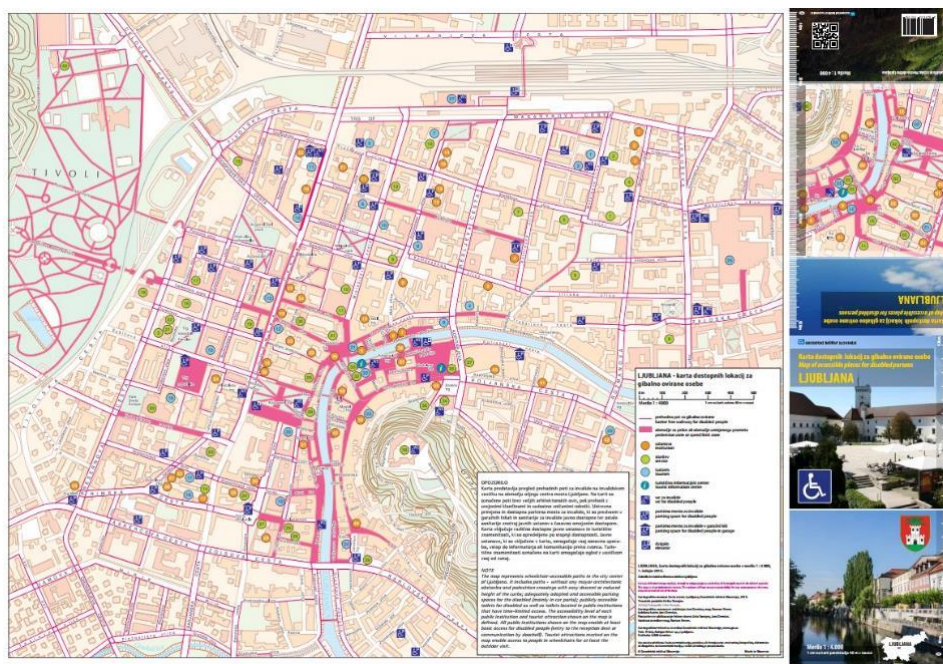
TL zagotavlja tudi prilagojena vodenja po mestu za osebe z oviranostmi. Informiranje o možnosti prilagoditev in personalizacije turističnih vodenj poteka preko spletnega portala visitljubljana.com, objav na družbenih omrežjih in v publikacijah. V letu 2019 je TL izvedel 3 prilagojena vodenja, ki se jih je udeležilo 100 oseb. Zaradi omejevanja potovanj in omejevanja turističnih vodenj v letu 2020 prilagojenih vodenj ni bilo.

Gostom z oviranostmi so informacije o dostopnosti turistične ponudbe v MOL redno na voljo v Turistično informacijskem centru Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: TIC), Adamič-Lundrovo nabrežje 2, in v Slovenskem turistično informacijskem centru Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: STIC), Krekov trg 10. Slednji ima znižan informacijski pult, ki obiskovalkam_cem na invalidskih vozičkih omogoča neovirano komunikacijo z informatorko_jem.

V TIC in STIC je bilo v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, razdeljenih 30 izvodov Karte dostopnosti ožjega mestnega jedra Ljubljane za gibalno ovirane osebe (z oznakami dostopnosti javnih površin in zgradb v javni rabi na območju ožjega mestnega središča mesta Ljubljana po razpoložljivosti oziroma omogočanju dostopa, vstopa, prehodnosti, sanitarij in parkirnega mesta za osebe z oviranostmi), ki jo je leta 2015 izdelal Geodetski inštitut Slovenije, izdal in založil pa MOL. Na zalogi je še nekaj deset izvodov tega zemljevida; s spletnih strani nekaterih nevladnih invalidskih organizacij si je zemljevid možno tudi natisniti. Javne sanitarije, dostopne osebam z oviranostmi na

euro ključ, so sicer označene tudi na splošnih, vsem dostopnih zemljevidih mesta, ki jih v TIC in STIC, v hotelih ter pri drugih ponudnikih nastanitev v mestu zagotavlja TL.

Slika 7: Sprednja stran Karte dostopnosti ožjega mestnega jedra Ljubljane za gibalno ovirane osebe

V letu 2018 je TL sofinanciral izdelavo mobilne aplikacije *Ljubljana by Wheelchair*, ki je ustvarjena za potrebe gibalno oviranih turistov v Ljubljani. Aplikacija je podprta z Google zemljevidom, ki deluje tudi brez povezave, in uporabniku omogoča enostavno iskanje turističnih informacij in iskanje dostopnih lokacij po kategorijah: prenočišča, pijača, hrana, znamenitosti, dejavnosti, nakupovanje in javna stranišča. Za vsako lokacijo so zabeleženi kontaktni podatki, podatki glede dostopnosti in opis. Mobilna aplikacija je na voljo na www.ljubljanabywheelchair.com.

Po pogodbi, ki je bila sklenjena za sofinanciranje izdelave aplikacije, mora biti aplikacija javnosti brezplačno na voljo vsaj pet let od nastanka, izdelovalec pa z njo upravlja, jo ažurira in razvija najmanj do 30. junija 2023. Objavljeni podatki so vsako leto revidirani, do sprememb pri dostopnosti objektov, zaradi katerih bi bilo potrebno spremeniti/ posodobiti objavljene podatke, v tem času ni prišlo.

V 2019 je bilo v aplikaciji objavljenih 126 lokacij, tri več kot ob izdaji aplikacije (dodan je bil tudi turistični vlakec Urban). Do konca leta 2019 si je aplikacijo naložilo 943 oseb, število »impressions« pri Applu se je podvojilo, vsi ostali kazalniki so pričakovano zrasli.

V 2020 je bilo v aplikaciji objavljenih 130 lokacij, sedem več kot ob izdaji aplikacije. Do konca leta 2020 si je aplikacijo naložilo več kot 1.100 oseb (letni prirast v 2020 je manjši zaradi omejitev potovanj). Aktivnih uporabnikov aplikacije sicer ni toliko, kar je razumljivo, saj si turist aplikacijo naloži za čas bivanja v Ljubljani, kasneje pa je ne uporablja več.

V povprečju je aplikacija visoko ocenjena (4,94 zvezdic od petih), oglaševana je predvsem prek socialnih omrežij (Facebook, Instagram).

2. CILJ: Zagotoviti dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov kot temeljnega pogoja za uresničevanje pravice do enakih možnosti oseb z oviranostmi

2.1. Stavbe in prostori MOL v javni rabi

MOL je pri načrtovanju in izvedbi vsakega gradbenega projekta zavezan k spoštovanju in upoštevanju področne zakonodaje ter veljavnih normativov. V Službi za razvojne projekte in investicije MU MOL, Odsek za investicije, so tudi v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, pri projektih, ki so v fazi izdelave projektne dokumentacije, dosledno upoštevali zahtevo po zagotavljanju neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi. Dosledno so nadzorovali, da so se zahteve iz projektne dokumentacije izvajale tudi na gradbišču ter tako ob primopredaji objekta uporabniku zagotovili vse potrebno za uspešno delovanje objekta.

Velik izziv je zagotavljanje dostopnosti spomeniško zaščitene stavbe, zato je še posebej pomembno omeniti premik k izboljšanju dostopnosti Mestne hiše. Osebe na invalidskih vozičkih v zgradbo sicer vstopajo skozi vhod, neposredno iz zunanje javne površine (ta se nahaja neposredno ob glavnem vhodu, do katerega sicer vodijo stopnice), do prvega nivoja zgradbe se povzpnejo z dvizžno ploščadjo, v prvo nadstropje pa z dvigalom iz notranjega atrija. Za dostop do sanitarij, ki se nahajajo nivo nižje od nivoja Velike sejne dvorane in reprezentančnih Rdeče in Zelene dvorane, je dvizna ploščad vgrajena tudi v prvem nadstropju zgradbe. Zadnja izvedba, v letu 2020, je ureditev neoviranega dostopa do govorniškega mesta v Veliki sejni dvorani, kjer zaseda Mestni svet MOL. Do novega govorniškega pulta, kateremu je zdaj mogoče nastaviti ustrezno višino, vodi odstranljiva klančina.

Sliki 8 in 9: Klančina za dostop do govorniškega mesta in po višini nastavljen govorniški pult v Veliki sejni dvorani v Mestni hiši (foto: arhiv MOL)

Za kakovostno in vsem dostopno kulturno ponudbo v Ljubljani skrbi enajst mestnih javnih zavodov. Prostori, v katerih delujejo, so v veliki večini dostopni brez ovir oziroma z nameščenimi/ izvedenimi klančinami, z dvigali za dostop do nadstropij ter s sanitarijami za osebe z oviranostmi. Nekateri zavodi so opremljeni tudi z indukcijsko zanko za uporabnike slušnih aparatov (JZ Center urbane kulture Kino Šiška, JZ Kinodvor, JZ Lutkovno gledališče Ljubljana – Lutkovni muzej v Ljubljanskem gradu...), imajo v dvoranh trajno označena mesta za uporabnice_ke invalidskih vozičkov (JZ Kinodvor), nameščene taktilne table, tlorise in/ ali makete za lažji dostop oziroma orientacijo slepih in slabovidnih po prostorih (JZ Center urbane kulture Kino Šiška, JZ Mednarodni grafični likovni center, JZ Ljubljanski grad...).

V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, so bile v spodaj navedenih javnih zavodih MOL s področja kulture izvedene sledeče ureditve in prilagoditve za povečanje dostopnosti njihovih prostorov osebam z oviranostmi:

- JZ Muzej in galerije mesta Ljubljane: v Plečnikovi hiši, Karunova ulica 4, je zagotovljen (vendar v času poročanja še ne preizkušen oziroma v uporabi) tipni zemljevid,
- JZ Ljubljanski grad: v Ljubljanskem gradu je bil leta 2020 izveden prehod S-G, ki z dvigalom za gibalno ovirane omogoča dostop do Galerije "S", Grajskega gledališča in Zgornjega lapidarija,
- JZ Lutkovno gledališče Ljubljana: v sklopu rekonstrukcije Šentjakobskega odra, ki se nahaja v I. nadstropju Šentjakobskega gledališča Ljubljana, Krekov trg 2, je od konca februarja 2021 urejen neoviran dostop in sanitarije za gibalno ovirane,

Slika 10: Dvigalo za dostop do dvoran v Lutkovnem gledališču Ljubljana (foto: Miha Fras)

- JZ Mednarodni grafični likovni center (Grad Tivoli, Pod turnom 3): predvidena vgradnja osebne dvigala za dostop gibalno oviranih do I. nadstropja (Galerija) in do II. nadstropja (službeni prostori, Študijski kabinet), v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, ni bila izvedena. Vgradnja dvigala je predvidena ob prenovi Gradu Tivoli, predvidoma v 2021,
- JZ Mestna knjižnica Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MKL): brez arhitekturnih ovir oziroma na invalidskem vozičku je dostopnih 19 od skupno 20 knjižnic MKL na območju MOL (vključno s Potujočo knjižnico).

Leta 2020 se je, skladno z načrti, v nove prostore na naslovu Polje 383 (soseska Polje IV), preselila Knjižnica Polje (45.000 enot gradiva). Selitev je bila izvedena konec februarja 2020, del otroškega gradiva so v novo knjižnico simbolično prenesli šolarji iz Osnovne šole Polje. Zaradi razglasitve epidemije je knjižnica za uporabnice_ke začela poslovati 18. maja, uradno odprtje knjižnice pa je sledilo 4. septembra 2020. Novi prostori obsegajo 685 m², imajo ločene prostore za učenje, izvedbo pravljič, prireditve in ustvarjalne dejavnosti (kreativnica). Prostori so brez arhitekturnih ovir oziroma neovirano dostopni gibalno oviranim.

Namestitev indukcijske zanke za uporabnike slušnih aparatov v dvorano v Knjižnici Bežigrad in v Slovanski knjižnici, Einspielerjeva ulica 1, v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, ni bila izvedena in ostaja v planu za izvedbo.

MOL je leta 2009 ustanovil JZ Mladi zmaji, ki se razvija v mrežo prostorov, v katerih lahko mladi aktivno, ustvarjalno in varno preživljajo prosti čas, bodisi v obliki organiziranih dejavnosti z različnih področij bodisi samostojno glede na lastne interese. V sestavi JZ Mladi zmaji so četrtini mladinski centri (v nadaljnjem besedilu: ČMC) Bežigrad, Črnuče, Šiška in Zalog ter mobilni mladinski center (Ljuba in Drago) in mobilna enota Mladih zmajev (ta deluje na različnih lokacijah znotraj ČS Šmarna Gora, Gameljne, Posavje, Šiška, Golovec in Vič ter na lokaciji Celovški dvori). Brez ovir so dostopni prostori treh od štirih ČMC, ki delujejo v okviru omenjenega javnega zavoda: za dostop do prostorov

ČMC Črnuče, Dunajska cesta 367, je v uporabi dvigalo, ČMC Bežigrad, Vojkova cesta 73, in ČMC Šiška, Tugomerjeva ulica 2, sta dostopna brez arhitekturnih ovir.

Z nenehnimi investicijami v izgradnjo novih ter z investicijskim vzdrževanjem obstoječih prostorov s področja predšolskega in osnovnošolskega izobraževanja se obsežno izboljšuje tudi dostopnost prostorov javnih vrtcev in javnih osnovnih šol na območju MOL. Za investicije in investicijsko vzdrževanje na področju predšolske vzgoje in izobraževanja je MOL v letih 2019 in 2020 namenil 60,6 mio EUR, od tega skoraj 58 mio EUR iz proračuna (to je 30% proračuna MOL za področje predšolske vzgoje in izobraževanja v navedenih dveh letih), ostalo iz sofinanciranja EU in RS.⁴

V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, je bila izvedena prenova večnamenske dvorane Kodeljevo in v športne namene predelan bivši gostinski lokal Jovo, na naslovu Ulica Carla Benza 11. V vse smeri in prostore je omogočen dostop tudi osebam z oviranostmi.

JZ Šport Ljubljana skrbi, da je ob organizaciji koncertov v dvorani Stožice – pri odru, na prostoru, ki omogoča neoviran pogled na oder – zagotovljenih 10 mest za uporabnike invalidskih vozičkov⁵.

V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, je bila izvedena umestitev dvigala v objekt JZ Zdravstveni dom Ljubljana, Enota Vič, Šestova ulica 10. Dvigalo je v uporabi od junija 2020.

Slika 11: Lekarna Aleja, nova enota Lekarne Ljubljana v Nakupovalnem centru Aleja, v Šiški (foto vir: spletna stran MOL)

Vsi novi prostori JZ Lekarna Ljubljana, v katerih ta izvaja lekarniško dejavnost, so dostopni brez arhitekturnih ovir. V novem Nakupovalnem centru Aleja (Rakuševa ulica 1) je maja 2020 začela delovati Lekarna Aleja. Ta meri 120 m² ter je premišljeno prostorsko in sodobno tehnološko opremljena (na primer lekarniški robot – avtomatiziran sistem za shranjevanje in izdajanje zdravil, ki omogoča dostavo zdravil na izdajno mesto; velik interaktivni zaslon kot virtualna polica ali kot dodatna pomoč strokovnim sodelavcem pri prikazu lastnosti izdelkov oziroma pri svetovanju), kar farmacevtom omogoča več časa za osebni stik z obiskovalci_kami. Poleg tega se od marca 2020 Lekarna Bežigrajski dvor nahaja na novi lokaciji, in sicer v novozgrajenih prostorih prizidka JZ Zdravstveni dom Ljubljana, enota Bežigrad, na naslovu Kržičeva ulica 10. Enota je zdaj opremljena tudi z indukcijsko zanko, ki je namenjena uporabnikom_cam slušnih aparatov. Indukcijske zanke se nahajajo še v Lekarni pri Polikliniki (Njogoševa cesta 6k), v Lekarni Polje (Cesta 30. avgusta 2), v Centralni lekarni (Prešernov trg 5) in v Lekarni Trnovo (Devinska ulica 1a).

⁴ Vir: <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/ljubljana-zate/projekti-mol/gradnja-dodatnih-vrtcev/>

⁵ Skladno s sklepom Odbora za splošne zadeve in razvoj mesta MOL, številka Ž/18/148/14 z dne 22. januarja 2018.

Slika 12: Slušna zanka v enoti Lekarne Ljubljana pri Polikliniki (foto: Miha Fras)

Zagotovljena je dostopnost večine objektov, v katerih delujejo ČS MOL. To so prostori, s katerimi upravlja Služba za lokalno samoupravo MU MOL. Od 17 lokacij, kjer imajo ČS MOL svoj sedež, je brez ovir dostopnih 12 lokacij. Od skupno 51 lokacij/ stavb, v katerih delujejo ČS MOL, je dostopnih 61%. Indukcijske zanke za uporabnike ce slušnih aparatov so na voljo na skupno petih (5) lokacijah, in sicer:

- Zarnikova ulica 3 (ČS Center; upravna stavba),
- Polje 12 (sedež ČS Polje),
- Zaloška cesta 267 (ČS Polje),
- Devinska ulica 1 b (sedež ČS Trnovo) in
- Dunajska cesta 367 (sedež ČS Črnuče).

V obdobju na katerega se nanaša poročilo, je bila z lokacije Zaloška cesta 160 (ČS Polje) na lokacijo Savlje 101 (ČS Posavje) premeščena premična klančina, ostalih aktivnosti za izboljšanje dostopnosti prostorov ČS MOL pa v tem obdobju ni bilo.

Lokalne volitve za župana so vsake štiri leta. Že na zadnjih lokalnih volitvah leta 2018 je Služba za organiziranje dela mestnega sveta MU MOL, skladno z Zakonom o volitvah v državni zbor⁶, zagotovila neoviran dostop do vseh volišč. V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, lokalnih volitev v Sloveniji ni bilo, naslednje redne lokalne volitve bodo leta 2022. Poleg neoviranega dostopa do vseh volišč, bodo na naslednjih lokalnih volitvah volišča opremljena tudi s šablonami za slepe.

Volilci ke z oviranostmi lahko volijo tudi po pošti, če to najpozneje deset dni pred dnevom glasovanja sporočijo okrajni volilni komisiji in predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida. Glasovanje po pošti je lahko tudi stalno, do preklica takšnega sporočila. Glasovanje na domu lahko uveljavijo volivke ci, ki zaradi bolezni ne morejo osebno priti na volišče, kjer so vpisani v volilni imenik, če to sporočijo občinski volilni komisiji najpozneje tri dni pred dnevom glasovanja.

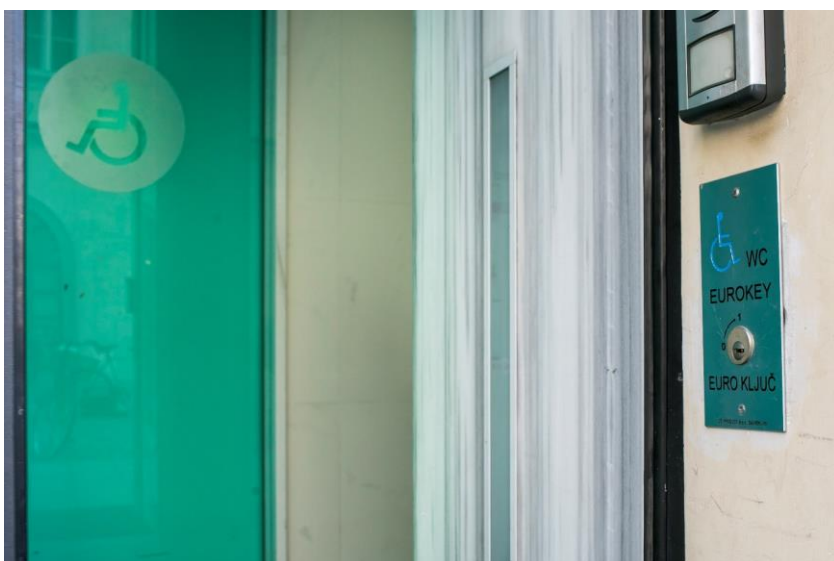
⁶ Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/07 – odl. US, 23/17 in 29/21

Slika 13: Šablona za slepe je pripomoček za lažje glasovanje slepih in slabovidnih na volitvah (foto: Gorazd Kavčič)

Prostori, ki osebam z oviranostmi predstavljajo izjemno pomembno javno infrastrukturo v urbanih okoljih (pod pogojem, da jih je dovolj, se nahajajo na ustreznih lokacijah in so dostopni), so javne sanitarije. MOL jih zagotavlja na desetih lokacijah v mestu. Uporaba vseh javnih sanitarij, s katerimi upravlja in jih vzdržuje JP Voka Snaga d.o.o., je brezplačna.

Slika 14: Vhod v javne sanitarije, dostopne z euro ključem (foto: Miha Fras)

Vsako leto od 2009 Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen izvede akcijo Naj javno stranišče, v sklopu katere ocenijo dostopnost, urejenost, označenost dostopa, število sanitarij, sanitarije za osebe z oviranostmi ter opremo in higienski material, ki je v javnih sanitarijah na voljo. MOL je bil v omenjeni akciji najbolje ocenjen že štirikrat, od tega tudi v letih, na kateri se nanaša to poročilo (v 2019 in 2020).

Osebam z oviranostmi prilagojene in dostopne javne sanitarije so zaklenjene in dostopne z euro ključem, nahajajo pa se na skupno sedmih lokacijah, in sicer:

- Plečnikov podhod,
- Kongresni trg – Bukvarna,
- pod Mesarskim mostom (na voljo tudi previjalnica),
- Breg – Keller (na voljo tudi previjalnica),

- podhod Plava laguna,
- pod Prulskim mostom (na voljo tudi previjalnica),
- Grubarjevo nabrežje – Špica (na voljo tudi previjalnica).

2.2. Stanovanjske stavbe in stanovanja

JSS MOL ob upoštevanju ustaljenih načel pri načrtovanju in izvajanju novih lastnih investicijskih projektov in – v okviru danih možnosti – tudi pri načrtovanju in izvajanju prenov starejših stanovanjskih enot, zagotavlja kvalitetne, funkcionalne in univerzalno dostopne javne najemne stanovanjske enote, ki omogočajo vseživljenjsko uporabo.

JSS MOL pri tem skrbi za redno zagotavljanje vseh potrebnih notranjih in zunanjih kontrol nad projektno dokumentacijo (tako v fazi načrtovanja, kot tudi v fazi izvajanja del) z vidika upoštevanja veljavnih normativov, navodil, zahtev in pogojev zakonodaje s področja zagotavljanja dostopnosti ter upoštevanje pripomb/ usmeritev SOAKO.

V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, je JSS MOL naročil recenzije za 5 projektov: Rakova jelša II (recenzija projekta v fazi PZI), Jesihov štradon (recenzija projekta v fazi IDP in PZI), Zelena jama – Zvezna (recenzija projekta v fazi IDP), Litijska – Pesarska (recenzija projekta v fazi IDZ), Zelena jama F4 (recenzija projekta v fazi IDP). Izvedli oziroma naročili so tudi recenziji dveh projektov z vidika zagotavljanja dostopnosti za senzorno ovirane (Rakova jelša II, Jesihov štradon). Z vidika univerzalne dostopnosti je bila v fazi izvedbe oziroma gradnje izvedena recenzija projekta za stanovanjsko sosesko Novo Brdo II.

Upoštevaloč potrebe, zaznane pri reševanju razpisov za dodelitev neprofitnih najemnih stanovanj v najem, JSS MOL redno zagotavlja ustrezno število prilagojenih in prilagodljivih stanovanjskih enot za potrebe oseb z oviranostmi. V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, je bilo v najem oddanih 17 stanovanj, prilagojenih osebam z oviranostmi, ki so uspele na javnem razpisu JSS MOL za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem (10 v letu 2019 in 7 v letu 2020).

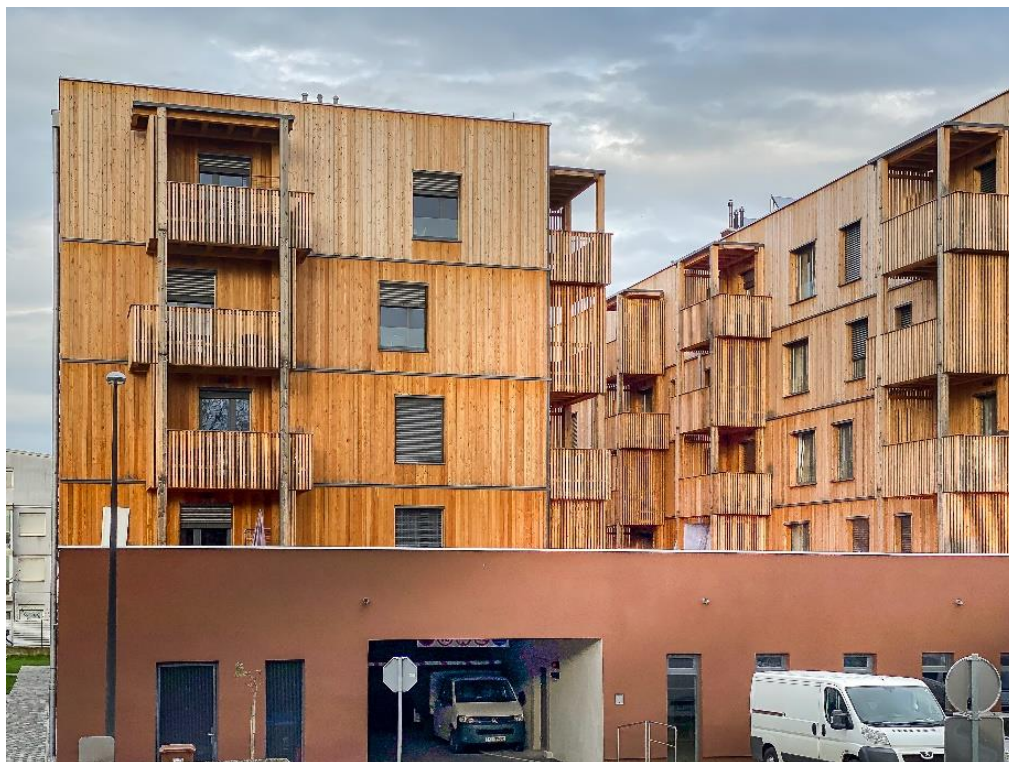
Sliki 15 in 16: Neprofitno najemno stanovanje s prilagoditvami za osebo na invalidskem vozičku (foto: Klaudija Poropat)

V okviru redne naloge oddajanja neprofitnih najemnih stanovanjskih enot, prilagojenih osebam z oviranostmi, v najem invalidskim organizacijam za izvajanje podpore za samostojnejše bivanje je bila v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, izvedena zamenjava najemništva: stanovanje, ki ga je imela v najemu invalidska organizacija, je bilo predano v najem večletnemu uporabniku stanovanja, ki je uspel na javnem razpisu, invalidski organizaciji pa je bila v najem oddana druga ustrezno prilagojena stanovanjska enota.

Vsem najemnicam in najemnikom stanovanj (tudi osebam z oviranostmi), ki jim je bila izdana odločba centra za socialno delo o upravičenosti do subvencije najemnine, je JSS MOL tudi v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, tekoče izplačeval subvencije, pri čemer je sredstva zagotavljal MOL. Skladno s predpisi so sredstva za izplačevanje subvencij neprofitnih najemnin v celoti dolžnost MOL, sredstva za izplačevanje subvencij tržnih najemnin pa delno MOL in delno države. Med letom tudi za subvencije tržnih najemnin sredstva v celoti zagotavlja MOL, država pa del založenih sredstev povrne v naslednjem koledarskem letu.

Do subvencije najemnine so upravičeni najemniki, ne pa tudi uporabniki stanovanjskih enot, zato je občankam om MOL, ki zaradi posebnih potreb niso sposobni samostojnega bivanja in živijo v stanovanjskih skupnostih pod okriljem različnih vladnih in nevladnih organizacij, s katerimi ima JSS MOL sklenjene najemne pogodbe za stanovanjske enote, lahko dodeljena t. i. izredna pomoč k plačilu najemnine. Izredna pomoč po Sklepu o izredni pomoči uporabnikom neprofitnih najemnih stanovanjskih enot, ki niso sposobni samostojnega bivanja⁷, ki ga je Mestni svet MOL sprejel 19. novembra 2011, se dodeli z odločbo in lahko znaša, enako kot subvencija najemnine, največ 80% najemnine oziroma deleža najemnine, ki odpade na posameznega uporabnika.

Z navedenim ukrepom je nudena pomoč uporabnikom stanovanjskih enot, ki na podlagi zakona – ker nimajo statusa najemnika – ne morejo pridobiti odločbe centra za socialno delo o upravičenosti do subvencije najemnine. V letu 2019 je bila izredna pomoč dodeljena 6, v letu 2020 pa 7 uporabnikom, ki so izpolnjevali predpisane pogoje.

Slika 17: Nova soška Polje IV s 64 stanovanjskimi enotami (foto vir: spletna stran JSS MOL)

⁷ Uradni list RS, št. 106/11

V okviru projekta izgradnje stanovanjsko poslovnega kompleksa Polje IV s 64 stanovanjskimi enotami in poslovnim delom v pritličju (tudi knjižnica) je bil v letu 2019 zaključen projekt izgradnje stanovanjske soseske. Od 64 novih stanovanjskih enot so 4 enote prilagojene gibalno oviranim osebam, isto število enot je mogoče brez večjih posegov prilagoditi. Stanovanjske enote so grajene brez ovir (tuš prostori v nivoju tal, prilagojen prag pri balkonskih vratih). Gibalno oviranim osebam je namenjenih 5 parkirnih mest v garaži stavbe in 1 parkirno mesto na terenu. V letu 2020 so bili dokončani tudi prostori knjižnice, nadaljevala pa so se dela za dokončanje (opremljanje) večnamenske dvorane, ki bodo zaključena v letu 2021.

Septembra 2020 je JSS MOL na lokaciji Pečinska ulica 2 v Ljubljani zaključil tudi investicijski projekt novogradnje s 6 stanovanjskimi enotami. Stavba je zgrajena po načelih univerzalne dostopnosti. V stavbo je (zlasti z namenom zagotavljanja dostopnosti uporabnikom na invalidskih vozičkih) vgrajeno dvigalo, čeprav ga glede na minimalne standarde ne bi bilo potrebno zagotoviti. Stanovanjske enote so grajene brez ovir (tuši v nivoju tal, prilagoditev praga pri balkonskih vratih in notranjih drsnih vratih). V okviru zunanjih parkirnih mest je 1 parkirno mesto namenjeno gibalno oviranim osebam.

Slika 18: Nova, po načelih univerzalne dostopnosti grajena stanovanjska stavba na Pečinski ulici 2 (foto vir: spletna stran JSS MOL)

2.3. Javne površine

V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, sta bili celovito prenovljeni Poljanska cesta (zaključek projekta v 2019) in Trubarjeva ulica (v 2020). Prenovljene površine so zdaj urejene in prehodne brez ovir. V okviru prenove Trubarjeve ulice so bile prenovljene tudi priključne ulice, in sicer Obrežna steza, ulica Za čreslom ter Prečna, Kastelčeva, Znamenjska in Usnjarska ulica ter Vidovdanska cesta.

Slika 19: Prenovljena Trubarjeva ulica (foto: Karmen Žirovnik, vir: spletna stran MOL)

Klančina na mostu čez Mali graben (na Opekarski cesti), ki bo služila pešcem (tudi gibalno oviranim) in kolesarjem, bo predvidoma urejena v letu 2022.

Urejanje dostopnosti Mesarskega mostu (kontrastne oznake za slepe in slabovidne, namestitvev držal za roke na ramah stopnišč) in Prulskega mostu v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, ni bilo realizirano. Trenutno je v teku pridobivanje ponudbe za ureditev klančin na Prulskem mostu, dejanska realizacija pa je odvisna od predvidenega stroška izvedbe.

Za lažje premagovanje daljših poti po mestu TL od začetka leta 2019 zagotavlja možnost brezplačne izposoje električnega priklopa za invalidske vozičke (priklop se enostavno pripne na voziček, ki ga oseba sicer uporablja in je primeren za vožnjo tudi do 40 km z enim polnjenjem baterije). V STIC, na naslovu Krekov trg 10, sta na voljo dva priklopa, za dan izposoje je potrebno predložiti kopijo osebne izkaznice ali potnega lista ter vplačati kavnico v višini 300 evrov, ki se ob vračilu nepoškodovanega priklopa v celoti vrne.

Leta 2019 so v TL zabeležili 6 (štirje tujci in dva domačina), v letu 2020 pa 4 izposoje električnega priklopa za invalidske vozičke (dva tujca in dva domačina).

Slika 20: Električni priklop za invalidske vozičke, ki ga za izposajo zagotavlja Turizem Ljubljana (foto: RTS Medical, vir: visitljubljana.com)

Za prevoz po reki Ljubljanici sta osebam z oviranostmi dostopni vstopni mesti pod Mesarskim mostom in v pristanišču na Špici. Pod Mesarskim mostom, kjer je do vstopno izstopnega mesta za dostop do plovil v uporabi posebno dvigalo, so osebam z oviranostmi na voljo tudi prilagojene javne sanitarije, dostopne z euro ključem.

Za kakovostno in športno preživljanje prostega časa je MOL na ravni ČS vzpostavil tako imenovane otoke športa, kjer so uporabnikom na voljo zunanje fitness naprave, trim otoki, trim steze ali naprave za ulično vadbo. Na otokih športa je na voljo skupaj 18 miz za namizni tenis, naprave za ulično vadbo se nahajajo na 6 otokih športa – na voljo so drogovi in bradlje različnih višin ter postavitev, ki omogoča raznovrstne vaje z lastno težo. Naprave so primerne za vadbo in dostopne tudi osebam z oviranostmi, še posebej na lokaciji Tivoli (urejena trda podlaga).

Slika 21: Orodja za ulično vadbo v parku Tivoli (foto: Miha Fras)

Vsako leto je obnovljenih ali na novo urejenih tudi več javnih otroških igrišč. Še posebej dostopna osebam z oviranostmi in prijazna (tudi) otrokom s posebnimi potrebami so otroška igrišča v Severnem mestnem parku, v Šmartinskem parku, v parku Tivoli, v Parku Kodeljevo in v Družinskem parku Muste (ta povezuje Nove Fužine in Štepanjsko naselje na nasprotnih nabrežjih Ljubljane).

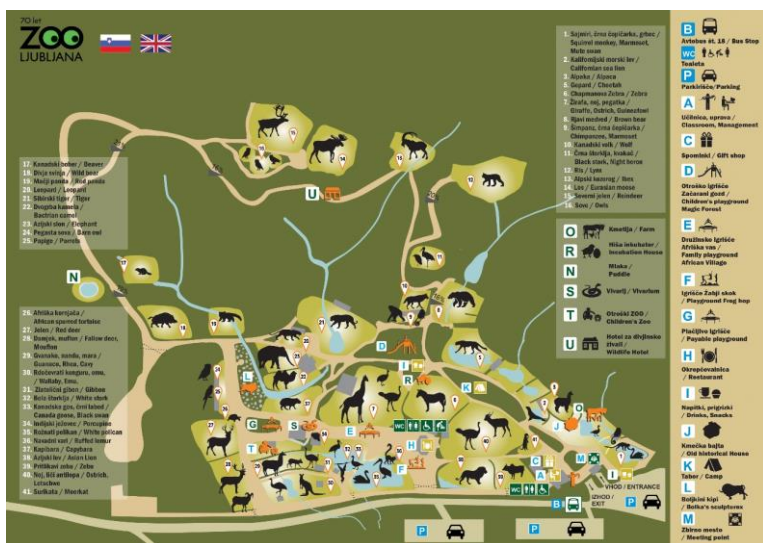
Slika 22: Napisi v brajici na informativni tabli v Šmartinskem parku (foto: Miha Fras)

Slika 23: Otroško igrišče v parku Kodeljevo (foto: Nik Rovani)

V letu 2019 je bila pripravljena projektna dokumentacija, v 2020 pa zaključena ureditev vrtičkarskega območja Vižmarje – Brod s 14 vrtički za gibalno ovirane: urejena so parkirna mesta in utrjen dostop do vrtičkov, urejenih v visokih gredah.

Na območju ZOO Ljubljana (JZ Živalski vrt Ljubljana) je urejena celotna krožna pot po zgornjem delu živalskega vrta in prilagojena za dostop z vozili na električni pogon (to so na primer skuterji za invalide, invalidski vozički na električni pogon, električni priklopi za invalidske vozičke, ki jih uporabljajo same osebe z oviranostmi, na prošnjo pa se je mogoče dogovoriti tudi za prevoz z oskrbnikom na službenem električnem vozilu), uporabniki običajnih invalidskih vozičkov pa v tem delu potrebujejo pomoč druge osebe. Ob ogradi za lose (na zemljevidu spodaj označeno s številko 14) so razgledišča, dostopna tudi gibalno oviranim z asistenco. V spodnjem delu živalskega vrta, ob otroškem igrišču Žabji skok (na zemljevidu spodaj označen s črko F), je več dodatnih točk za druženje, ki so enako dostopne vsem obiskovalcem, postavljenih je tudi več klopi za počitek. Sanitarije, dostopne osebam z oviranostmi, se nahajajo na dveh lokacijah v spodnjem delu območja, ki ga zaseda živalski vrt. Pri blagajni, ob vstopu v živalski vrt, sta za brezplačno izposojajo na voljo dva invalidska vozička, z možnostjo naročila prilagojenih vodenj pa je polna izkušnja ponudbe živalskega vrta omogočena tudi osebam z okvaro vida. V letu 2019 je bilo za osebe z okvarami vida izvedeno 1 vodenje za 18 oseb, v letu 2020 pa zaradi epidemije covid-19 organiziranih vodenj ni bilo.

Slika 24: Zemljevid ZOO Ljubljana, iz katerega sta razvidni tudi lokaciji s sanitarijami za osebe z oviranostmi (vir: www.zoo.si)

V skladu z Odlokom o posebni rabi javnih površin v lasti Mestne občine Ljubljana⁸ ter skladno s pooblastili iz naslova Zakona o cestah⁹ Inšpektorat MU MOL zagotavlja redni in izredni nadzor nad neovirano in varno uporabo javnih površin, nadzor nad rabo območja cest ter odreja ukrepe za odpravo nepravilnosti skladno z zakonom ter v okviru pooblastil s tega področja. V 2019 in 2020 je Inšpektorat MU MOL uvedel 842 prekrškovnih postopkov in opravil 1.166 upravnih inšpekcijskih postopkov iz naslova predmetnega zakona in odloka.

Mestno redarstvo MU MOL (v nadaljnjem besedilu: MR) izvaja nadzor nad uporabo parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi, na območju MOL ter ukrepa ob ugotovljenih kršitvah (odvoz vozila s pajkom). V 2019 je bilo glede rabe teh parkirnih mest uvedenih 682 postopkov o prekršku ter več ustnih opozoril (v primerih, ko so mestni redarji ocenili, da bo milejši ukrep učinkovit).

V okviru sodelovanja v kampanji *Parkiraj izgovore drugam! Ne na mesta, rezervirana za invalide*. (partnerji projekta so Javna agencija RS za varnost prometa, Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru, Taktik, agencija za komunikacijski management d.o.o. in MOL) je MR decembra 2019 (v času med 2. in 15. 12. 2019) izvajal intenziven nadzor nad rabo parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostim. Nadzor je potekal na celotnem območju MOL, s poudarkom na bolj frekventnih lokacijah v mestnem središču in v okolici nakupovalnih središč, kjer najpogosteje prihaja do tovrstnih kršitev. Leta 2020 je bil MR med drugim vpet tudi v preventivne aktivnosti za preprečevanje širjenja novega koronavirusa, skrb za varen promet na območju MOL pa je potekala skladno oziroma v okviru razglašanih izrednih razmer.

Slika 25: Logotip projekta *Parkiraj izgovore drugam! Ne na mesta, rezervirana za invalide*.

S ciljem uvajanja načela varnejše trajnostne mobilnosti je MR pristopil k sodelovanju in povezovanju z Zavodom Varna pot za pomoč žrtvam prometnih nesreč, preventivo, vzgojo in izobraževanje. Zaradi stalnega zaznavanja neupravičenega parkiranja na mestih, rezerviranih za osebe z oviranostmi, je za več medijskih hiš (Planet TV, Radio SLO in TV SLO) izvedel projekt širše predstavitve te problematike ter prizadevanj MR za zmanjšanje tovrstnih kršitev.

MR je v letu 2019 začel tudi z izvajanjem dolgoročne kampanje za izboljšanje prometne varnosti in večjo skrb za vse udeležence v prometu pod sloganom MESTNO REDARSTVO, VARNOST – PROMET – SKUPNOST. Kampanja je zasnovana na oglasnih plakatih, od katerih en naslavlja problematiko neupravičene rabe parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi. V javnosti je kampanja naletela na izjemno pozitiven odziv, saj na plakatih z jasnimi in duhovitimi sporočili predstavlja obseg in smisel delovanja mestnih redarjev ter njihovo dostopnost, odprtost in pripravljenost na sodelovanje.

⁸ Uradni list RS, št. 105/15, 9/18, 138/2020 in 115/21

⁹ Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15, 10/18 in 123/21 – ZPrCP-F

Slika 26: Plakat *Zdravko Riba* s sporočilom za preprečevanje nepravilne rabe parkirnih mest, rezerviranih za invalide (vir: spletna stran MOL)

Odlok o urejanju prometa v Mestni občini Ljubljana¹⁰ v 22. členu določa, da lahko osebe z oviranostmi (ob pogoju, da na vidnem mestu v vozilu označijo čas prihoda in postavijo veljavno parkirno karto za invalide) brezplačno parkirajo svoja vozila na urejenih parkirnih prostorih na in ob vozišču občinske ceste največ dve uri, za več kot dve uri ter za parkiranje na parkiriščih in v parkirnih hišah pa so dolžni plačati parkirnino.

Za zagotavljanje prehodnosti javnih površin za nemoteno gibanje (ukrepanje pri parkiranju na pločnikih, križiščih in drugih površinah, kjer parkiranje in odlaganje stvari ni dovoljeno po Zakonu o pravilih cestnega prometa¹¹) na območju MOL je MR v letu 2019 uvedel 17.477, v letu 2020 pa 33.950 postopkov o prekršku, kot dodatni ukrep pa je bilo v 2019 odrejenih 5.037, v 2020 pa 3.181 odvozov s specialnim vozilom pajek. Največ kršitev s tega področja so ustavitve in parkiranja na prehodih in stezah za pešce, na pločnikih in območjih za pešce. Gre za kršitve, ki neposredno ogrožajo varnost ranljivejših udeležencev v cestnem prometu, zato MR tem prekrškom posveča še posebno pozornost.

Pri izvajanju poostrelega nadzora v mešanih patroljah s Policijsko upravo Ljubljana na lokacijah v centru mesta (tržnica, območja pred trgovinami, bankami ipd.) ni bilo zaznanih zlorab oseb z oviranostmi (npr. prisilno beračenje invalidnih oseb ali trgovine z belim blagom z namenom protipravne pridobitve premoženjske koristi). V letu 2019 je bilo obravnavanih 6, v 2020 pa 18 primerov vsiljivega beračenja, od katerih pa noben ni bil povezan z zlorabo oseb z oviranostmi. Sicer je navedeno področje v primarni obravnavi na strani policije in tožilstva.

MR je v 2019 podal OGDG več predlogov za izboljšanje cestno prometne infrastrukture v smeri izboljšanja dostopnosti parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi, povečanja dostopnosti objektov ter izboljšanja varnosti vseh udeležencev v prometu. Realizirana sta bila predlog za ureditev parkirnih kapacitet, namenjenih osebam z oviranostmi na Preglovem trgu in predlog za ureditev parkirnih mest na parkirišču pred Tržnico Moste. Za izboljšanje sodelovanja oziroma za učinkovitejšo

¹⁰ Uradni list RS, št. 8/17, 14/19 in 16/21

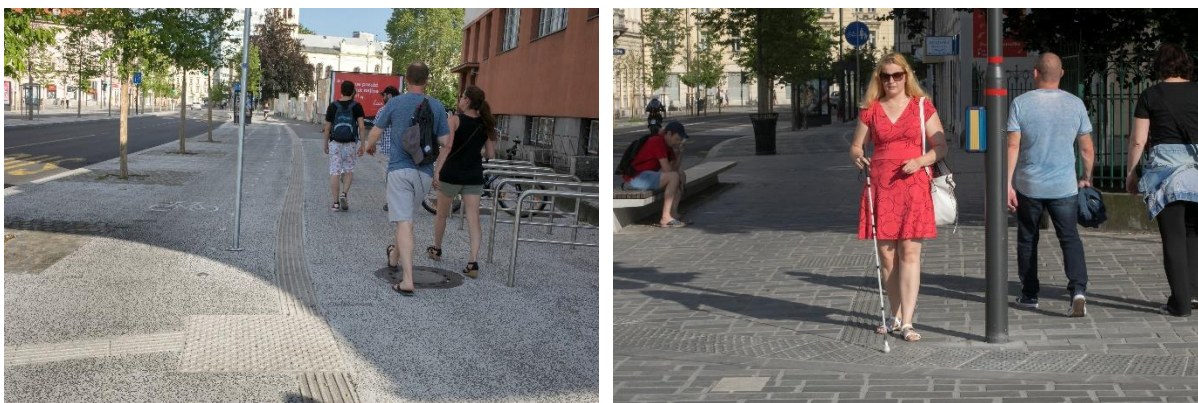
¹¹ Uradni list RS, št. 82/13 – uradno prečiščeno besedilo, 69/17 – popr., 68/16, 54/17, 3/18 – odl. US, 43/19 – ZVoz-1B, 92/20 in 123/21)

realizacijo predlogov na terenu sta omenjena organa v 2020 okrepila neposredno sodelovanje, uvedeni so bili operativni sestanki ter skupni ogledi problematičnih lokacij na terenu.

2.4. Promet

Za pravilno umeščanje talnih taktilnih oznak za slepe in slabovidne so projekti za urejanje javnih površin, ki jih izvaja OGDG, strokovno pregledani. Z namenom izdelave celovite rešitve vprašanja nameščanja talnih taktilnih oznak po javnih površinah MOL je bil v 2019 sprejet sklep o posodobitvi Načrta talnega taktilnega vodilnega sistema (TTVS)¹², v letu 2020 pa pripravljene ustrezne pravne in finančne podlage za sklenitev pogodbe z izvajalcem Zavod Dostop. V pripravi je *Strateški načrt dostopnosti MOL*, ki bo končan predvidoma konec leta 2021.

V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, je potekalo nadaljnje nameščanje talnih taktilnih vodilnih oznak. Dela na terenu izvajajo gradbena podjetja po projektih oziroma po odločbi/ nalogu/ naročilu za izvedbo OGDG. V 2019 so bile talne taktilne vodilne oznake nameščene na Prešernovi cesti, Aškerčevi cesti pred UL, Slovenski cesti, Erjavčevi cesti, Poljanski cesti in Gosposvetski cesti ter v 2020 na Dunajski cesti pri Ruskem carju, na Poljanski cesti, Tržaški cesti, Vodnikovi cesti, Kolodvorski ulici, Masarykovi ulici, Parmovi cesti, Litijski cesti, na Poti Rdečega križa (križišče s Tržaško cesto), na Rakuševi ulici.

Slika 27 in 28: Urejene talne taktilne oznake oziroma poti na javnih površinah pomagajo slepim in slabovidnim, da se lažje orientirajo in varneje gibajo v prostoru (foto: Miha Fras)

Za prilagoditev cestnoprometne signalizacije osebam z okvaro vida redno poteka nameščanje zvočnih tipk za osebe z okvaro vida na semaforiziranih križiščih in semaforiziranih peš prehodih ter nameščanje kontrastnih oznak na drogove prometnih znakov in drogove javne razsvetljave.

Zvočne tipke in kontrastne oznake na pobudo/ po dogovoru s slepimi in slabovidnimi ter skladno s projektom oziroma po odločbi/ nalogu/ naročilu OGDG, namešča JP Ljubljanska parkirišča in tržnice, d.o.o.

V 2019 je bilo na semaforiziranih križiščih nameščenih 22, v 2020 pa 56 zvočnih tipk za osebe z okvaro vida, in sicer na lokacijah:

- Celovška cesta – Kosmačeva ulica (2 tipki),
- Podmilščakova ulica – Staničeva ulica (2 tipki),
- Bratislavška cesta – mestna obvozna cesta (2 tipki),
- Vodnikova cesta – Šišenska cesta (8 tipk),
- Litijska cesta – Pot na Breje (2 tipki),
- Slovenska cesta – Dvorakova ulica (6 tipk),
- Celovška cesta – mestna obvozna cesta (4 tipke),

¹² Skladno s sklepom Odbora za splošne zadeve in razvoj mesta MOL, št. Ž/18/169/12.

- Celovška cesta – povezovalna cesta¹³ (2 tipki),
- Celovška cesta – Krovška ulica (4 tipke),
- Celovška cesta – Ulica Jožeta Jame (2 tipki),
- Vodnikova cesta – mestna obvozna cesta (4 tipke),
- Karlovška cesta – Janežičeva cesta (2 tipki),
- Parmova ulica – Bežigrad (8 tipk),
- Masarykova cesta – Resljeva cesta (2 tipki),
- Masarykova cesta – Kotnikova ulica (6 tipk),
- Šmartinska cesta – Industrijska cesta (6 tipk),
- Trg Osvobodilne fronte – Miklošičeva cesta (2 tipki),
- Samova ulica – Staničeva ulica (8 tipk),
- Ambrožev trg (6 tipk).

Redno se povečuje tudi število parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi, ki jih MOL zagotavlja na javnih površinah, v parkirnih hišah in na parkiriščih P+R. V letu 2019 je MOL na javnih površinah na novo uredil parkirna mesta, rezervirana za osebe z oviranostmi, na Gortanovi ulici, Glinškovi ploščadi, Ulici 7. septembra, Gregorčičevi ulici, Frankopanski ulici, Preglovcem trgu in na Poti v Fužine, v 2020 pa na Dolenjski cesti (strelišče), Kettejevi ulici, Cesti v Mestni Log 40a in 40b, na Glavarjevi ulici, Dergančevi ulici in Potrčevi ulici.

V sklopu urejanja parkirišč MOL je bilo v 2019 zagotovljenih 6 parkirnih mest za osebe z oviranostmi (parkirišče Tacen 1 parkirno mesto, Dolenjska cesta 1 parkirno mesto in Polje 4 parkirna mesta), v 2020 pa – na novem parkirišču Žale – 14 parkirnih mest za osebe z oviranostmi.

Za manj avtomobilov v mestu je na obrobju oziroma ob mestnih vpadnicah že šest parkirišč P+R: Barje, Dolgi most, Ježica, Stanežiče, Stožice in Studenec. V 2019 sta bili na P+R Ježica zarisani 2 parkirni mesti za osebe z oviranostmi, v 2020 pa je bil zaključen projekt P+R Stanežiče, kjer je 20 parkirnih mest namenjenih osebam z oviranostmi.

Tudi v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, je potekalo nižanje robnikov pločnikov na prehodih za pešce (v skladu z ugotovitvami s terena, glede na izkazane potrebe ter ob izvedbi obnove cest) ter označevanje breznivojskih prehodov za pešce s čepastimi (opozorilnimi) taktilnimi oznakami za slepe in slabovidne¹⁴.

V letu 2019 je bilo v sklopu vzdrževanja javnih površin izvedenih 16 znižanj robnikov (na Lorenzovi ulici, Ulici borcev za severno mejo, Chengdujski ulici, Gogalovi ulici in na Ulici padlih borcev), v letu 2020 pa 121 znižanj robnikov (v več ulicah v Murglah, na Ulici pohorskega bataljona, na Goriški ulici, Celovski cesti, Ob dolenjski železnici, na Podutiški cesti, Glavarjevi ulici, Turnerjevi ulici, Žaucerjevi ulici, Slovenčevi ulici, Zadobrovški cesti, Brilejevi ulici, Za gasilskim domom, na Kališnikovem trgu, Glinškovi ploščadi in Sojerjevi ulici).

¹³ Povezovalne ceste se nahajajo ob obvoznici, včasih nimajo imena, povezujejo pa dve vzporedni cesti, nanje se priključujejo izvozi iz obvoznice.

¹⁴ Skladno s sklepoma Odbora za splošne zadeve in razvoj mesta MOL, št. Ž/18/169/12 in št. Ž/18/169/12.

2.5. Mestni linijski prevoz potnikov

V letu 2019 je izvajanje mestnih linijskih prevozov potnikov potekalo običajno, v 2020 pa je bil ves javni potniški promet močno okrnjen zaradi omejitvenih ukrepov za zajezitev epidemije covid-19 oziroma nekaj časa celo povsem ustavljen.

V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, so bili sicer vsi avtobusi, vključeni v linijski mestni prevoz potnikov, nizkopodni, z nagibno tehniko, večina jih ima izvlečno klančino in je opremljena z video in avdio napovedniki postajališč.

Slika 29: Nizkopodni mestni avtobus na Slovenski cesti, kjer velja omejen prometni režim (foto: Blaž Pogačar)

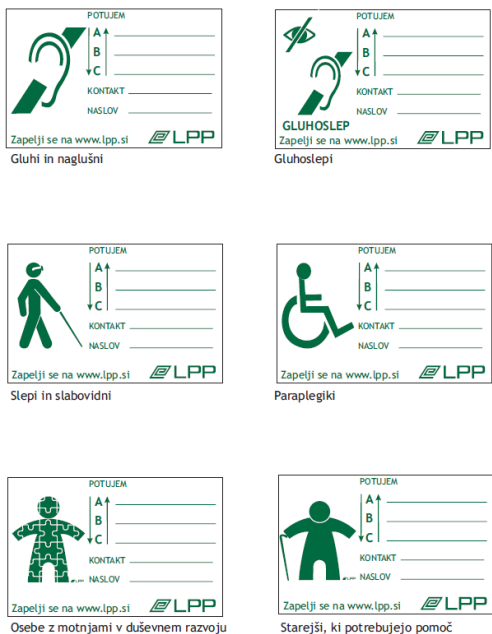
Pod pogoji iz Odloka o organizaciji in načinu izvajanja mestnih linijskih prevozov potnikov¹⁵ so osebe z oviranostmi in njihovi spremljevalci upravičeni do brezplačne vozovnice za mestni linijski promet; v običajnih razmerah LPP beleži preko 400 vstopov dnevno na mestne avtobuse z vozovnicami, izdanimi na tej podlagi.

Posebej osebam z oviranostmi je namenjena LPP storitev *Prevoz na klic*, ki omogoča predhodno načrtovanje poti na zeleni liniji mestnega linijskega prevoza potnikov. Zahtevo za prevoz na klic lahko osebe z oviranostmi podajo preko telefona.

Za lažje prepoznavanje posebnih potreb oseb z oviranostmi ob uporabi javnega prevoza so v uporabi identifikacijske kartice, s katerimi se osebe z oviranostmi lahko identificirajo v primeru oziroma če pri uporabi javnega prevoza potrebujejo pomoč (na primer voznika ali sopotnikov). Kartice s simboli posameznih vrst oviranosti so objavljene na spletni strani LPP in jih je mogoče preprosto natisniti, osebe z oviranostmi pa jih uporabljajo na lastno željo in po lastni presoji.

¹⁵ Uradni list RS, št. 55/09, 106/11, 1/13, 9/14, 50/16 in 115/21.

Slika 30: Identifikacijske kartice za uporabo na mestnih avtobusih (vir: spletna stran LPP d.o.o.)

V sklop rednih izobraževanj zaposlenih pri LPP, ki so udeleženi v proces prevoza potnikov, so vključene tudi vsebine o primernem pristopu in ravnanju ter komunikaciji z osebami z oviranostmi, ko uporabljajo javni prevoz. S seminarji se voznike seznanja, kako pravilno razumeti različne skupine potnikov in kako jim pomagati ob uporabi javnega prevoza. Izobraževanja sicer redno potekajo, v 2020 pa so bila zaradi epidemioloških omejitev prestavljena na kasnejše obdobje.

Za občasne prevoze sta pri LPP na voljo dva sodobna avtobusa s posebnim dvigalom, ki zagotavlja udoben vstop na avtobus potniku na invalidskem vozičku. Na enem avtobusu lahko hkrati potujeta dve osebi na invalidskih vozičkih.

Slika 31: Turistični avtobus z dvigalom, ki zagotavlja udoben vstop na invalidskem vozičku (foto vir: arhiv Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine)

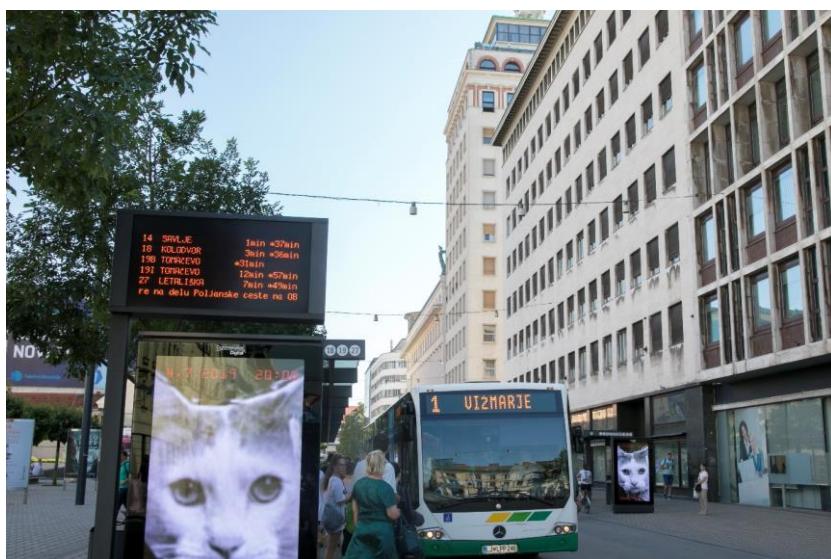

Za izvajanje storitve prevozov na klic z vozili Kavalir po mestnem središču, ki je zaprto za motorni prevoz, so na voljo tri odprta in tri zaprta vozila Kavalir (slednja s klančino za dostop na invalidskem vozičku).

Slika 32: Kavalir s klančino za vstop v vozilo na invalidskem vozičku (foto: Miha Fras)

MOL na postajališčih mestnega potniškega prometa zagotavlja prikazovalnike, na katerih se sproti izpisujejo podatki o prihodih avtobusov. Prikazovalnike se namešča na postajališča, kjer potnice in potniki prestopajo med linijami mestnega potniškega prometa, za njihovo delovanje pa je na samem postajališču potrebno zagotoviti tudi ustrezno infrastrukturo (elektrika, optika). Na postajališčih je nameščenih preko 100 prikazovalnikov; o potrebi po postavitvi prikazovalnika se presoja ob urejanju novih ali ob rekonstrukciji obstoječih postajališč.

Slika 33: Prikazovalnik prihodov avtobusov na postajališču (foto: Miha Fras)

Aktivnosti za vzpostavitev možnosti zvočnega odčitavanja podatkov o prihodih avtobusov na postajališča ter za opremo električnih vozil Kavalir z varnostnim sistemom AVAS (*Acoustic Vehicle Alerting System*) za oddajanje zvočnega signala (opozorilo za osebe z okvaro vida) v tem trenutku še tečejo; ukrepa bosta predvidoma realizirana v obdobju naslednjega načrta ukrepov.

3. CILJ: Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti

3.1. Šport in rekreacija

MOL preko Oddelka za šport MU MOL zagotavlja izvajanje športno rekreativnih programov, namenjenih osebam z oviranostmi, in programov športne vzgoje otrok s posebnimi potrebami iz sredstev razpisa Letni program športa.

V okviru programa športa, ki je namenjen otrokom s posebnimi potrebami, je MOL v letu 2019 sofinanciral 28 skupin (skupno okoli 295 vključenih oseb), v letu 2020 pa 38 skupin (skupno okoli 326 vključenih oseb). Vadili so v (športnih) programih G-judo, vadba s konji, alpsko smučanje slepih in slabovidnih otrok, namizni tenis, golf, plavanje slepih in slabovidnih otrok, kolesarjenje v tandemu slepih in slabovidnih otrok, strelstvo za otroke invalide, telovadba za osebe z motnjami v razvoju (otroci z avtizmom) idr. Sofinancirani so bili tudi štirje trenerji.

V okviru programa športa odraslih oseb z oviranostmi je MOL v letu 2019 sofinanciral 50 skupin (skupno okoli 625 vključenih oseb), v letu 2020 pa 51 skupin (skupno okoli 642 vključenih oseb). Vadili so v (športnih) programih alpsko smučanje, stadionska atletika, judo, košarka, namizni tenis, nogomet, plavanje, strelstvo, tenis, balinanje, biljard – pool, bowling, karate, kegljanje, kolesarstvo – steza, mali nogomet – futsal, ples – standardni in latinskoameriški, curling, potapljanje – podvodna orientacija, ribištvo – sladkovodni ribolov.

Za sofinanciranje omenjenih programov je MOL namenil preko 81.000 EUR v 2019 in preko 84.000 EUR v 2020.

Slika 34: Košarka na vozičkih v športni dvorani (foto: arhiv Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine)

3.2. Kultura

Za kakovostno in vsem dostopno kulturno ponudbo v Ljubljani skrbi enajst javnih zavodov MOL. V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, so bile v javnih zavodih MOL s področja kulture na voljo oziroma izvedene spodaj navedene ureditve in prilagoditve za povečanje dostopnosti kulturnih vsebin osebam z oviranostmi.

JZ Center urbane kulture Kino Šiška: vsi dogodki za osebe z oviranostmi ter njihove spremljevalke_ ce so brezplačni.

V letu 2020 je bila v celoti prenovljena tudi spletna stran zavoda in zdaj ustreza zahtevam glede dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, ki jih določa Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.

JZ Kinodvor v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami za otroke in mlade s posebnimi potrebami izvaja šolske projekcije, ki so v največji možni meri prilagojene njihovim potrebam.

JZ Ljubljanski grad: za vodenje po stalnih postavitvah in po Ljubljanskem gradu so na voljo zvočni vodniki v slovenskem in v 13 tujih jezikih (za osebe z okvarami vida) ter (po predhodni najavi) vodeni ogledi po Ljubljanskem gradu v slovenskem in mednarodnem znakovnem jeziku (za osebe z okvarami sluha). V sklopu rednih izobraževanj se zaposleni seznanjajo o ustreznih pristopih do oseb z oviranostmi, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

JZ Lutkovno gledališče Ljubljana: obiskovalcem_cem Lutkovnega muzeja (prostore ima v Ljubljanskem gradu, Grajska planota 1) so na stalni postavitvi Podobe slovenske lutkovne umetnosti, 1910–1990 na voljo prilagoditve za polnejše doživetje in razumevanje vsebin: katalog stalne razstave v brajici, zvočni vodniki, pisni vodniki v povečani pisavi, postavitvev je zasnovana na interaktivnem principu in vključuje več taktilnih elementov, med njimi tudi replike lutk (Saprarniška, Žogica Marogica ...); po predhodni najavi so osebam z oviranostmi prilagojeni vodeni ogledi.

JZ Mednarodni grafični likovni center: oktobra 2019 je bila v Švicariji na ogled razstava prototipov RogLab Open: Aktivno staranje, ki je nastala v produkciji RogLab-a (MGML) in koprodukciji MGLC (razstava je bila zaključek mednarodnega projekta). V so-organizaciji z Zavodom APIS so bili v Švicariji izvedeni trije pogovori v okviru projekta Multivizija (projekt sta sofinancirala Evropski socialni sklad in Ministrstvo za kulturo RS). Vsebina pogovorov je temeljila na drugačnosti kot izkušnji socialne izključenosti, sodelovale so Katarina Juvančič, dr. Mirjam Milharčič Hladnik in dr. Svetlana Slapšak, udeležilo se jih je 29 oseb. V sodelovanju z društvom SLON in društvom BravoMI je bila izvedena tedenska delavnica za mladostnike s specifičnimi učnimi težavami (4 udeleženi). Razstave so si ob prilagojenih vodenjih ogledali dijaki Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana (18 udeleženi).

Leta 2020, v času karantene, so bili k sodelovanju pri pripravi vseslovenskega MEGAZIN-a povabljeni tudi dijaki Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana (20 udeleženi),

MKL je v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, dostopnost svoje dejavnosti oziroma vsebin zagotavljal s sledečimi storitvami/ aktivnostmi:

- *Digitalna knjižnica* omogoča uporabo knjižnice na daljavo, 24 ur na dan, vse dni v letu: spletni vpis v knjižnico, izposoja e-knjig, uporaba e-virov, rezervacija zasedenih in naročilo prostih izvodov gradiva, ogled izposojenega gradiva, podaljšanje roka izposoje ipd. Ponudba digitalne knjižnice je bila v 2019 dopolnjena s platformo Kanopy za pretočne video vsebine na zahtevo, ki je namenjena uporabnikom splošnih in univerzitetnih knjižnic (Kanopy ponuja bogato zbirko nagrajenih filmov in dokumentarcev, na voljo je več kot 30.000 naslovov filmov več kot 750-ih producentov, razvrščenih v 100 različnih kategorij; platforma vključuje tudi video vsebine za otroke v pododdelku Kanopy Kids) in v letu 2020 z možnostjo brezplačne izposoje zvočnih knjig v slovenskem jeziku na daljavo, z uporabo aplikacije Audibook. Ponudba digitalne knjižnice se je v letu 2020, zaradi spremenjenega delovanja knjižnic v času epidemije, izkazala za izjemno pomembno; pomoč in podpora uporabnikom pri uporabi vse ponudbe na daljavo je bila na voljo ves čas (24/7).
- *Spletna stran MKL* (www.mklj.si/) je v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, omogočala nastavitve velikosti črk in možnost spreminjanja barve ozadja za lažje branje, posebna podstran je bila namenjena starejšim. Vzporedno so stekle tudi priprave za prenovu spletne

strani. Popolnoma prenovljena spletna stran MKL, ki omogoča dostopnost skladno z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij¹⁶, je zaživela v letu 2021.

- *Knjiga na dom* je servis za člane MKL, ki zaradi starosti, dolgotrajne bolezni ali drugih oviranosti ne morejo obiskati knjižnice; enkrat mesečno je omogočena brezplačna dostava in prevzem knjižničnega gradiva na domu.
V letu 2019 je 5 zaposlenih v MKL redno obiskovalo 15 članic_ov, izvedli so 90 obiskov ter izposodili 484 enot gradiva, v letu 2020 pa 12 članic_ov, izvedli so 70 obiskov ter izposodili 448 enot gradiva.
- *Gradiva, prilagojena osebam z okvarami vida ter pripomočki za branje*: knjige s povečanim tiskom, zvočne knjige na zgoščenkah, elektronski bralniki (so lažji od knjig in imajo možnost poljubne povečave črk) in elektronske knjige (izposoja preko portala Biblos).
V letu 2019 je bilo na portalu Biblos na voljo za izposajo 3.053 e-knjig, zabeleženih je bilo 34.512 izposoj e-knjig. V letu 2020 je bilo na portalu Biblos na voljo za izposajo 3.354 e-knjig in – kot novost – možnost izposoje skupaj 337 e-zvočnih knjig (z uporabo aplikacije Audiobook). Zabeleženih je bilo 96.580 izposoj e-knjig in e-zvočnih knjig.
- *Igroteka* je zbirka okoli 1.800 iger in iger za izposajo na dom, nekatere so namenjene prav osebam z oviranostmi, za rehabilitacijo po daljših boleznih in poškodbah.
V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, so potekale predstavitve iger in igrac iz zbirke na organiziranih delavnicah za vse ciljne skupine v Knjižnici dr. France Škerl, Vojkova cesta 87a (naselje BS3), redna promocija iger in igrac poteka tudi na spletni strani MKL, pod zavihkom Priporočamo.
V 2020 se je na Facebook profilu Knjižnice Bežigrad odvil projekt Spletni popoldan z igroteko in zapolnil vrzel, ki je nastala zaradi odpovedi fizičnih prireditev: gibalne igre ob ponedeljkih, predstavitve različnih vrst oziroma skupin igrac ob torkih, igre, ki smo se jih igrali nekoč ob sredah, navodila za izdelavo in posnetek izdelave igrace ob četrtkih, zanimivosti iz sveta igranja ob petkih; na svetovni dan igre, 28. maja, so v MKL pripravljali posnetke vsako uro in se ob 17. uri javili v živo. Za zaključek projekta je bil objavljen posnetek znanih Slovencev in njihovih najljubših iger iz otroštva.
- *Potujoča knjižnica* je splošna knjižnica, ki deluje v posebej prirejenem avtobusu imenovanem bibliobus, ki je opremljen z dvižno ploščadjo za uporabnice_ke invalidskih vozičkov; postajališča bibliobusa se nahajajo v desetih občinah osrednjeslovenske regije, med drugimi tudi: Inštitut RS za rehabilitacijo – Soča, Center starejših Trnovo, Dom starejših občanov Bokalce, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana, Center Janeza Levca Ljubljana, OE Dečkova, za Bežigradom (od leta 2020) in Dom starejših Škofljica v sosednji občini Škofljica (od leta 2019).
V 2019 je bila v okviru projekta Potujoča knjižnica na obisku v Domu starejših Škofljica organizirana čajanka in predstavitev potujoče knjižnice ter izveden projekt Filmobus z ogledom risank, ustvarjalnimi delavnicami ter pravljicami za učence Centra Janeza Levca Ljubljana.
V 2020 (junija in septembra) sta bili posneti dve pravljici, posnetka sta bila objavljena na družbenih omrežjih MKL ter YouTube kanalu MKL in posredovana Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana.
- *Rastem s knjigo* je nacionalni projekt, v okviru katerega potekajo vodeni ogledi in predstavitve dejavnosti knjižnice osnovnošolcem, tudi otrokom z okvaro sluha in z motnjami avtizma, ki so vključeni v Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana. V letih 2019 in 2020 so bile predstavitve projekta izvedene ob rednih obiskih potujoče knjižnice pred omenjenim zavodom.

---

¹⁶ Uradni list RS, št. 30/18 in 95/21 – ZInfV-A

- *Borza dela* je informacijski servis MKL, ki združuje izobraževanje, svetovanje in informiranje, namenjeno različnim skupinam težje zaposljivih oseb, tudi osebam z oviranostmi.
V 2019 je borzo dela obiskalo 1.528 uporabnikov; izvedenih je bilo 5 izobraževalnih delavnic na temo zaposlovanja za skupno 120 slušateljev. Za 68 udeležencev, uporabnikov Centra za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog pri Psihiatrični kliniki Ljubljana, je bilo izvedenih 6 delavnic. V MKL so predstavitev dejavnosti Borze dela in vodene ogled pripravili za 12 skupin, med katerimi so prevladovale skupine brezposelnih in tujcev (133 udeleženk_cev).
V 2020 je borzo dela obiskalo 590 uporabnikov; izvedenih je bilo 16 izobraževalnih delavnic na temo zaposlovanja (pretežno na daljavo) za skupno 216 slušateljev. Individualno svetovanje (pomoč pri pripravi prijave za delovno mesto, življenjepisa, motivacijskega pisma, ipd.) je v začetku leta potekalo v živo, nato preko elektronske pošte in spletne aplikacije Zoom. Izvedenih je bilo 68 individualnih srečanj s 34 različnih posameznikov.
- Srečanja *Življenje je zgodba* so biblio-pedagoška, ustvarjalno-pogovorna srečanja, prilagojena uporabnikom s posebnimi potrebami, ki jih MKL izvaja za otroke iz JZ Center za usposabljanje, vzgojo in izobraževanje Janeza Levca Ljubljana, enota Oddelki vzgoje in izobraževanja Jarše.
V 2019 so bila izvedena redna mesečna srečanja ter ob zaključku srečanj gledališka predstava Rusica in grdina.
V 2020 so srečanja potekala na daljavo, kar se je izkazalo za odličen način srečevanja. Število izvedb se je povzpelo iz načrtovanih devet na 21, pri čemer so uporabniki s posebnimi potrebami poleg literarne komponente in pogovorov o predstavljenih zgodbah osvajali tudi osnove komunikacije preko spleta.
- *Učenje Slovenskega znakovnega jezika* je bilo v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, izvedeno v manjšem obsegu od predvidenega.
V 2019 je bil za 3 udeležence izveden začetni tečaj znakovnega jezika, nadaljevalni tečaj pa zaradi pomanjkanja zanimanja ni bil izveden. V 2020 tečaj zaradi spremenjenih razmer (epidemija) ni bil izveden.

JZ Mestno gledališče ljubljansko: februarja 2019 je bila okviru pripovednega gledališča (uprizoritve, primerne za slepe in slabovidne) na Mali sceni izvedena premiera priredbe romana Francoski testament Andreja Makina (pripravila Ana Duša v sodelovanju z Iro Ratej in Nino Šorak); za ohranjanje stika s slepimi in slabovidnimi (preko Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije) je potekalo redno obveščanje o programu (za to skrbi dramaturginja in vodja pedagoške dejavnosti); namesto predvidene priprave nadnapisov (za obiskovalce z okvaro sluha) sta bili dve predstavi namenjeni gluhim gledalcem in pospremljeni s tolmačenjem v slovenski znakovni jezik. V 2020 so bile zaradi epidemije vse predstave odpovedane.

Slika 35: Gledališka predstava s tolmačenjem za gluhe v okviru pobude Gledališki tolmač (foto: Nejc Hafner)

JZ Muzej in galerije mesta Ljubljane je v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, dostopnost svoje dejavnosti oziroma vsebin zagotavljal s sledečimi storitvami/ aktivnostmi:

- V središču mesta leži urbani *arheološki park Emona*, ki ga sestavlja deset, s krožno potjo med seboj povezanih lokacij spomenikov – največji so Emonska hiša na Mirju, Starokrščanski center na Erjavčevi cesti in sodobna muzejska postavitev iEmona v Chopinovem prehodu. Na postavitvi iEmona, v Chopinovem prehodu, je na ogled maketa Emone z video vsebinami in vsebinami na monitorjih na dotik. Za vodenje po rimski Emoni je v uporabi multimedijijski vodnik, ki bo v prihodnjih dveh letih dopolnjen z vsebinami, primernimi za gluhe in naglušne in za slepe in slabovidne.
- Stalna postavitev Ljubljana. Zgodovina. Mesto. v *Mestnem muzeju Ljubljana*, Gosposka ulica 15, prinaša pregleden kronološki razvoj prostora ljubljanske kotline od prazgodovine do danes. Za slepe in slabovidne je na voljo tehnični opis stalne razstave; na razstavi so obiskovalkam_cem na voljo avdio posnetki z razlago izbranih predmetov in tipne replike nekaterih predmetov; v načrtovanje, pripravo in izvedbo stalne postavitve so bile vključene osebe z oviranostmi, izvedeno je bilo evalvacijsko več-čutno vodstvo s 4 udeleženci. Več-čutna vodstva so po vnaprejšnjem dogovoru oziroma naročilu na voljo tudi obiskovalkam_cem razstave. Mestni muzej Ljubljana sodeluje z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki zagotavlja tudi tolmačenje v slovenski znakovni jezik. Osebe z oviranostmi dostopajo do razstav po znižani ceni vstopnice, njihove_i spremljevalke_ci pa brezplačno.
- V *Plečnikovi hiši*, Karunova ulica 4, kjer se nahaja stalna razstava Plečnik, o arhitektovem življenju in delu, so v razstavnih prostorih na voljo avdio interpretacije nekaterih njegovih pisem in zapisov (od obdobja, na katerega se nanaša poročilo, je na voljo nekaj dodatnih), tipni floris, tipne replike nekaterih predmetov ter posebna tipna maketa Plečnikove hiše za lažjo orientacijo slepih in slabovidnih po prostoru. Maketa je v uporabi pri vseh ogledih in programih, prilagojenih slepim in slabovidnim. V 2019 so v Plečnikovi hiši izvedli 2 več-čutni vodenji (na enem je bilo 10 udeležencev, na drugem 4), v 2020 pa teh vodenj zaradi epidemije covid-19 niso izvajali. Osebe z oviranostmi vstopajo v Plečnikovo hišo po znižani ceni vstopnice, njihove_i spremljevalke_ci pa brezplačno.

- V *Galeriji Jakopič*, Slovenska cesta 9, so po naročilu na voljo vodstva za osebe z okvaro vida ter vodstva v slovenskem znakovnem jeziku po izbranih razstavah, pri čemer sodelujejo z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki po potrebi zagotovi tudi tolmača.

Slika 36: Spoznavanje s Plečnikovim domovanjem na več-čutnem vodenju v Plečnikovi hiši (foto vir: www.so-delujem.com)

JZ Pionirski dom – Center za kulturo mladih omogoča otrokom s posebnimi potrebami vključevanje v počitniške programe ter v celoletne delavnice. V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, so izvedli vse načrtovane programe: celoletne likovne delavnice za mlade z Downovim sindromom, celoletne delavnice (likovne, glasbene, tuji jeziki) za otroke in mladostnice_ke iz Mladinskega doma Malči Beličeve (to je državni javni zavod iz pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, ustanovljen za opravljanje javne službe na področju vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami oziroma vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami) ter otroke po priporočilu centra za socialno delo. V počitniške šole (glasbene, likovne, znanstvene, plesne, filmske, jezikovne, slikarske, robotika, cirkuške ...) so bili vključeni otroci po priporočilu centra za socialno delo, v obeh letih (v 2019 in v 2020) so bile izvedene v februarju (en teden) ter v času poletnih šolskih počitnic (štiri tedne v juliju in tri tedne v avgustu). Na vseh počitniških šolah skupaj je v 2019 sodelovalo 255 otrok, v 2020 pa 303 otroci.

3.3. Mladi ter predšolska vzgoja in izobraževanje

Pod okriljem JZ Mladi zmaji deluje in se razvija mreža inovativnih središč, s katerimi MOL skrbi za krepitev socialnih veščin mladih. Med aprilom in oktobrom 2019 je omenjeni zavod gostil fotografsko razstavo VOZim fotografinke Teje Pahor, ki se je dotikala teme dostopnosti in spregovorila o življenju gibalno oviranih oseb oziroma o vsakdanjih izzivih, s katerimi se srečujejo osebe na invalidskih vozičkih. V okviru Mestnega inkubatorja generacije 2020/ 2021 (kjer imajo mladi prostor in priložnost, da uresničujejo svoje ideje in projekte) je bil izveden projekt Pridipravi (avtorici Karin Šket in Jerca Bergant) z dogodki v naravi za mlade oskrbovalce, ki poleg svojih vsakodnevnih nalog in vlog opravljajo pomembne naloge nege, pomoči ali podpore svojim bližnjim, ki so ovirani, kronično bolni ali imajo težave v duševnem zdravju. Projekt želi razvijati bolj celostno in trajnostno podporo mladim oskrbovalcem, ozaveščati javnost o njihovi vlogi ter ustvarjati prostor za povezovanje, druženje in razvoj igrivosti pri mladih oskrbovalcih.

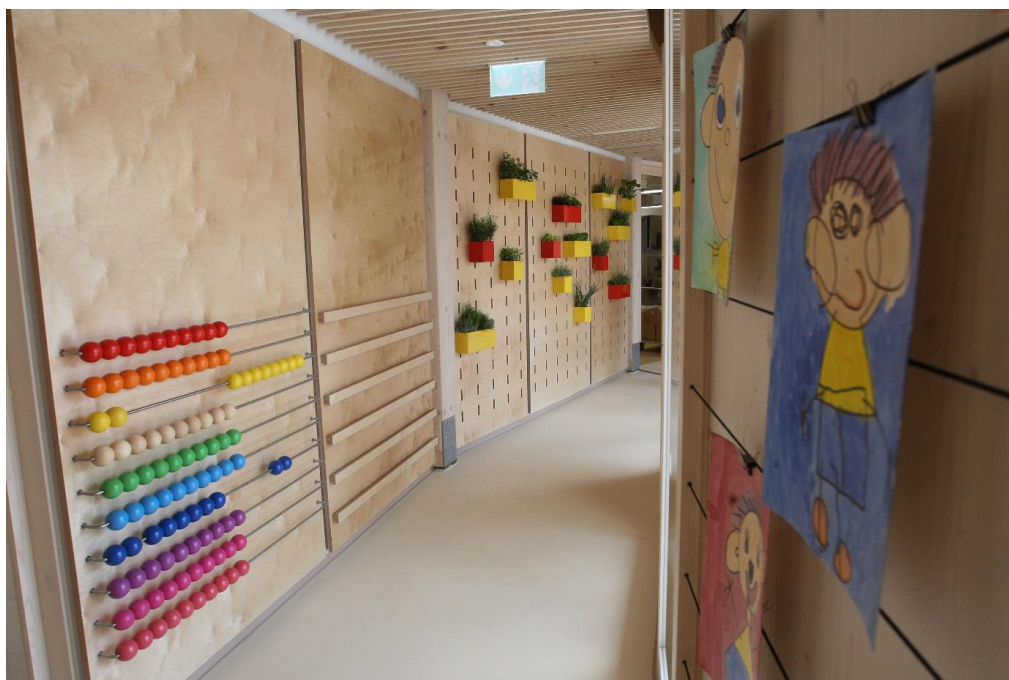
V letu 2019 je bil, sprva kot prostovoljec, kasneje pa zaposlen v okviru delovne rehabilitacije preko Univerzitetnega rehabilitacijskega centra Soča, na delu v Četrtnem mladinskem centru Bežigrad mlad gibalno oviran fant. Program delovne rehabilitacije je namenjen vključitvi težje zaposeljive osebe v

redni delovni proces. V drugi polovici leta 2020 je bila v prostovoljsko delo v istem četrtnem mladinskem centru vključena mlada gibalno ovirana prostovoljka.

V letih 2019 in 2020 je MOL, preko Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje MU MOL, v okviru rednih nalog in pristojnosti na področju predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja:

- sofinanciral in nudil podporo projektom/ programom, ki se odvijajo v vrtcih, šolah, na javnih mestih in v nevladnih organizacijah ter spodbujajo samostojno odločanje in aktivno participacijo mladih z različnimi oblikami oviranosti.

V okviru področij podporne storitve v vzgoji in izobraževanju ter prosti čas otrok je bilo v 2019 sofinanciranih 9 programov v višini 21.190 EUR in v 2020 7 programov v višini 21.220 EUR (programi počitniškega varstva, v katere so vključeni otroci s posebnimi potrebami, programi za vključevanje otrok s posebnimi potrebami, za ozaveščanje o otrokovih o pravicah, za zmanjševanje nasilja med in nad otroki in mladostniki...), v okviru področja preprečevanja zasvojenosti pa v 2019 20 programov v višini 61.292 EUR in v 2020 21 programov v višini 79.277 EUR (preventivni programi za ranljive skupine otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, s težavami psihosocialnega prilagajanja, otroci/ mladostniki razvezanih staršev, s kroničnimi zdravstvenimi težavami...),

Slika 37: V enoti vrtca Pedenjped, Pedenjcarstvo, deluje oddelek za otroke z motnjami avtističnega spektra (foto: Nik Rovnan, vir: spletna stran MOL)

- financiral prevoze v in iz šole oziroma vzgojno-izobraževalnega zavoda za učence iz MOL s posebnimi potrebami, ki imajo odločbo o usmeritvi Zavoda RS za šolstvo.
V šolskem letu 2019/ 2020 je bilo poskrbljeno za prevoze 469 učencev s posebnimi potrebami; prevozi so bili prilagojeni njihovim potrebam in rutinam, v nekaterih primerih gre tudi za zelo specifične situacije (poskrbljeno je bilo na primer za posebno spremstvo usposobljenega zdravstvenega delavca za učenca, ki je med prevozom v zavod in nazaj domov življenjsko ogrožen); 125 učencev so v šolo oziroma zavod vozili starši, ki so jim bili povrnjeni stroški prevoza; učence višjih razredov osnovnih šol z blažjimi motnjami se v čim večjem številu poskuša vključiti v uporabo mestnega potniškega prometa, s čimer se prispeva k njihovemu osamosvojanju in krepitvi samozavesti,
- zagotavljal izvajanje prilagojenih in individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami, vključene v redne oddelke vrtcev in osnovnih šol.

Z uveljavitvijo Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami¹⁷ v letu 2019 je zelo naraslo število otrok s posebnimi potrebami, vključenih v redne oddelke javnih vrtcev MOL – 602 v 2019 in 646 v 2020. Posledično se je povečalo število zaposlenih za dodatno strokovno pomoč in število spremljevalcev, kar v celoti krije občina (stroški zaposlitev skladno s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen programov v vrtcih, ki izvajajo javno službo¹⁸ ne smejo biti del cene programa). Iz proračuna MOL je bilo za te zaposlitve zagotovljenih več kot 2 mio EUR v posameznem letu. V letih 2019 in 2020 so bila iz sredstev občine zagotovljena tudi sredstva za plače in druge osebne prejemke dveh zaposlenih v JZ Center Janeza Levca Ljubljana kot specializirani šoli in del sredstev za plače in druge osebne prejemke za tri spremljevalce otrok s posebnimi potrebami na treh osnovnih šolah, ki sodelujejo v projektu integracije učencev. V ta namen je bilo v obravnavanih dveh letih porabljenih 149.000 EUR,

- zagotavljal delovanje JZ Center Janeza Levca Ljubljana, vzgojno izobraževalne ustanove, namenjene vzgoji in izobraževanju ter usposabljanju otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, in njegove organizacijske enote Izobraževalnega centra Pika, kjer potekajo usposabljanja in izobraževanja učiteljic in učiteljev ter strokovnih delavk in delavcev ljubljanskih osnovnih šol za pridobitev dodatnih znanj za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. V 2019 Izobraževalni center Pika beleži izvedbo 180 individualnih svetovanj, 151 telefonskih svetovanj ter 84 e- svetovanj, v 2020 pa izvedbo 104 individualnih svetovanj, 180 telefonskih svetovanj ter 101 e- svetovanje; v drugo izvedbo dvoletnega programa strokovnega usposabljanja je bilo vključenih 21 udeležencev, v tem okviru je bilo izvedenih 35 srečanj (210 ur); na voljo je bilo 9 novih knjig ter 20 e-gradiv, ki so jih ustvarili sodelavci IC Pika; izvedenih je bilo 8 12-urnih seminarjev, ki se jih je udeležilo 1.181 strokovnih delavcev; na temo dela z otroki z motnjami v duševnem razvoju ter poučevanja branja je bilo izvedenih še 8 dodatnih predavanj v 2019 (261 udeležencev) in 6 predavanj v 2020 (232 udeležencev), strokovni seminar v 2019 (27 udeležencev) ter predavanja za starše (3 v 2019 in 3 v 2020).

Slika 38: Sodobno opremljeni prostori Izobraževalnega centra Pika, na naslovu Zemljemerska ulica 7 (foto: Blaž Zupančič, vir: arhiv Curk Arhitektura)

¹⁷ Uradni list RS, št. 41/17

¹⁸ Uradni list RS, št. 97/03, 77/05, 120/05, 93/15 in 59/19

3.4. Zdravje, socialno varstvo in zaposlovanje

MOL prek OZSV zagotavlja izvajanje pomoči na domu (v nadaljnjem besedilu: PND), ki spada v okvir socialno varstvene storitve pomoč družini po Zakonu o socialnem varstvu¹⁹ (v nadaljnjem besedilu: ZSV). PND se izvaja kot javna služba in obsega socialno oskrbo starejših, oseb z oviranostmi ter drugih upravičencev in upravičenk, ki se jim s tako oskrbo (vsaj za določen čas) lahko nadomesti vključitev v institucionalno varstvo.

MOL zagotavlja sredstva za subvencioniranje stroškov storitve za vse uporabnice in uporabnike (ZSV določa, da morajo občine storitev financirati najmanj v višini 50% subvencije k ceni storitve, subvencija MOL pa znaša preko 80%) ter poleg tega še sredstva za (do)plačevanje storitve PND uporabnicam in uporabnikom, ki jim je bila pri pristojnem centru za socialno delo izdana odločba, s katero so delno ali v celoti oproščeni plačila storitve.

Slika 39: Pomoč na domu mesto v največji meri s storitvami Zavoda za oskrbo na domu Ljubljana (foto: Nik Rovan)

MOL izvajanje PND zagotavlja preko JZ Zavod za oskrbo na domu Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: ZOD) in koncesionarja Zavoda za socialno oskrbo Pristan – skupaj storitev zagotavljata povprečno 1.400 uporabnikom_cam na leto.

Iz strukture uporabnic_kov PND je, glede na izpolnjevanje pogojev o upravičenosti do storitve iz 6. člena Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev²⁰, razvidno tudi število oseb z oviranostmi. ZOD je v obravnavanem obdobju storitev PND nudil 55 osebam (v 2019) oziroma 42 osebam s statusom invalida (v 2020), Zavod Pristan pa obe leti 1 osebi s statusom invalida.

V letih 2019 in 2020 je imel ZOD za opravljanje storitve PND sklenjenih 1.274 oziroma 1.232 dogovorov z uporabniki, Zavod za socialno oskrbo Pristan pa 207 oziroma 195. Skupaj je bilo v letu 2019 opravljenih 166.900 ur oskrbe (ZOD 143.142 ur in Zavod za socialno oskrbo Pristan 23.758 ur), v 2020 pa 148.123 ur oskrbe (ZOD 126.828 ur in Zavod za socialno oskrbo Pristan 21.295 ur).

Iz proračuna MOL je bilo v 2019 za zagotavljanje PND namenjenih 2,7 mio EUR, v 2020 pa 2,6 mio EUR.

V okviru naloge (do)plačevanja stroškov oskrbe bivanja v stanovanjskih skupinah, bivalnih enotah in drugih oblikah institucionalnega varstva je MOL prispeval h kritju stroškov oskrbe za bivanje v

¹⁹ Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16 in 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19 in 189/20 – ZFRO

²⁰ Uradni list RS, št. 45/10, 28/11, 104/11, 111/13, 102/15, 76/17, 54/19 in 81/19

stanovanjskih skupinah za osebe s težavami v duševnem zdravju in (do)plačeval oskrbo v posebnih socialno varstvenih zavodih (na podlagi Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev²¹).

V letu 2019 je MOL stroške oskrbe bivanja v stanovanjskih skupinah za osebe s težavami v duševnem zdravju doplačeval za 18, v letu 2020 pa za 21 občank in občanov.

V 2019 je MOL (do)plačeval oskrbo za institucionalno varstvo v posebnih socialno varstvenih zavodih 337 občankam in občanom MOL, v letu 2020 pa 342 občankam in občanom MOL. Iz proračuna MOL je bilo v 2019 za (do)plačilo oskrbe v posebnih socialno varstvenih zavodih namenjenih 3,5 mio EUR, v 2020 pa 3,7 mio EUR.

Slika 40: Osebna asistenca osebam z oviranostmi omogoča samostojnejše življenje (foto: Klaudija Poropat)

Polnoletnim osebam s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno oviranim osebam, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb, je na podlagi ZSV zagotovljena pravica do izbire družinskega pomočnika_ ce. V skladu z zakonom in na podlagi odločb centrov za socialno delo je MOL namenjal sredstva za plače oziroma doplačilo plač, vključno s prispevki, družinskih pomočnic_ kov, kadar za njihovo kritje sredstva iz dodatka za tujo nego in pomoč oziroma dodatka za pomoč in postrežbo, sredstva invalidne osebe ter prispevek zavezank_ cev niso zadoščali.

Po uveljavitvi Zakona o osebni asistenci²² leta 2019 se beleži upad števila družinskih pomočnic_ kov (osebni asistent je v primerjavi z družinskim pomočnikom bolje plačan) ter posledično tudi nižja izplačana sredstva MOL za doplačila njihovih plač.

V 2019 je bilo v MOL 123 družinskih pomočnic_ kov, v 2020 pa 80; MOL je leta 2019 financiral pravico do izbire družinskega pomočnika v višini 937.497 EUR, v 2020 pa v višini 739.514 EUR.

Redno letno so v okviru javnih razpisov *Ljubljana – zdravo mesto* sredstva namenjena tudi sofinanciranju socialno varstvenih programov, ki ljudem z različnimi oblikami oviranosti nudijo podporo za samostojnejše življenje ter omogočajo njihovo aktivno vključevanje v skupnost. V letu

²¹ Uradni list RS, št. 110/04, 124/04, 114/06 – ZUTPG, 62/10 – ZUPJS, 99/13 – ZUPJS-C in 42/15

²² Uradni list RS, št. 10/17 in 31/18

2019 je MOL (prek OZSV) iz sredstev proračuna sofinanciral 13, v letu 2020 pa 11 socialno varstvenih programov za osebe z različnimi oblikami oviranostmi.

Do konca leta 2018 je financiranje osebne asistencije za osebe z oviranostmi iz javnih virov potekalo preko javnih razpisov za sofinanciranje, v 2019 pa je začel veljati Zakon o osebni asistenci, ki v primeru potreb 30 ur ali več osebne asistencije na teden zagotavlja financiranje neposredno iz državnega proračuna.

Tabela: Socialnovarstveni programi za osebe z oviranostmi, ki jih je MOL sofinanciral v letu 2019

Ime organizacije	Naziv programa
Društvo aktivnih in zaposlenih invalidov Slovenije – DAZIS	PAŽ - Pot aktivnega življenja gibalno ali senzorno oviranih invalidnih oseb
Društvo civilnih invalidov vojn Slovenije Ljubljana	Socialno varstveni program civilnih invalidov vojn Ljubljane
Društvo invalidov Ljubljana Bežigrad	Program društva
Društvo invalidov Ljubljana Moste Polje	Socialno vključevanje invalidov
Društvo invalidov Ljubljana Šiška	Socialnovarstveni program, ki ljudem z različnimi oblikami oviranosti nudijo podporo za samostojnejše življenje in omogočajo njihovo aktivno vključevanje v skupnost
Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine	Gibalna oviranost ni ovira
Društvo vojnih invalidov Ljubljana	Socialni program Društva VI Ljubljana
Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Ljubljana	Prva socialna pomoč kasneje oslepelim slepim in slabovidnim osebam in njihovim svojcem
Mestno društvo gluhih Ljubljana	Enakopravno vključevanje gluhih v družbo
YHD - društvo za teorijo in kulturo hendikepa	Neodvisno življenje hendikepiranih
Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN	Dotik svetlobe - usposabljanje in socialna rehabilitacija gluhoslepih
Zveza paraplegikov Slovenije	Osebna asistencija v Mestni občini Ljubljana
Zveza Sožitje - Zveza društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije	Dnevni center Zveze Sožitje

Tabela: Socialnovarstveni programi za osebe z oviranostmi, ki jih je MOL sofinanciral v letu 2020

Ime organizacije	Naziv programa
Društvo civilnih invalidov vojn Slovenije Ljubljana	Socialno varstveni program civilnih invalidov vojn Ljubljane
Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana	Usposabljanje za aktivno življenje, delo in preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih
Društvo invalidov Ljubljana - Šiška	Socialnovarstveni program, ki ljudem z različnimi oblikami oviranosti nudijo podporo za samostojnejše življenje in omogočajo njihovo aktivno vključevanje v skupnost
Društvo invalidov Ljubljana Moste-Polje	Socialno vključevanje invalidov
Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine	Gibalna oviranost ni ovira
Društvo Vita za pomoč po nezgodni poškodbi glave	Podpora osebam, ki so utrpele poškodbo ali bolezen možganov, preko dejavnosti vseživljenjskega učenja, ki zajemajo ponovno učenje osnovnih življenjskih opravil, učenje novega znanja ter druženje.
Društvo vojnih invalidov Ljubljana	Socialni program Društva VI Ljubljana

Mestno društvo gluhih Ljubljana	Enakopravno vključevanje gluhih v družbo
YHD - društvo za teorijo in kulturo hendikepa	Neodvisno življenje hendikepiranih
Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN	Dotik svetlobe – usposabljanje in socialna rehabilitacija gluhoslepih
Zveza Sožitje - Zveza društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije	Dnevni center Zveze Sožitje

ZOD poleg PND zagotavlja tudi izvajanje socialnega servisa v okviru socialno varstvene storitve pomoč družini po ZSV. Socialni servis obsega pomoč pri hišnih in drugih opravilih v določenih primerih, na primer bolezni, invalidnosti, starosti, nesreče, na primer: prinašanje pripravljenih obrokov hrane, nakup in prinašanje živil, večja čiščenja, organiziranje in izvajanje drugih oblik družabništva, spremstva, pedikerske in druge podobne storitve. V 2019 se je zaradi pomanjkanja kadra socialni servis izvajal v minimalnem obsegu, v 2020 pa je ZOD, zaradi epidemije covid-19 in njenih posledic, vse kadrovske potenciale usmeril v izvajanje socialne oskrbe.

V programu organiziranega prostovoljstva (medgeneracijsko družabništvo na domu), ki ga ZOD zagotavlja v sodelovanju s srednjimi šolami in fakultetami, je v letu 2019 73 prostovoljk in prostovoljcev opravilo skupaj 5.120 prostovoljskih ur, v letu 2020 pa 125 prostovoljk in prostovoljcev skupaj 12.387 prostovoljskih ur. Potekale so tudi priložnostne oblike pomoči prostovoljcev: v 2019 so izvedli 2 akciji urejanja zasebnih zelenih površin in 3 akcije odstranjevanja snega pri uporabnikih, v letu 2020 pa je bila zaradi epidemije covid-19 vzpostavljena nova oblika prostovoljskega dela z uporabniki, družabništvo po telefonu.

Različna izobraževanja socialnih oskrbovalk (za varno uporabo medicinsko tehničnih pripomočkov pri delu z uporabnicami in uporabniki storitev, za preprečevanja poškodb pri negi skladno s kinestetskim konceptom...) so v 2019 redno potekala, v 2020 pa zaradi epidemije covid-19 neposrednih skupinskih srečanj ZOD ni izvajal. V 2020 je bilo izvedeno izobraževanje o ustreznem ravnanju za preprečevanje in obvladovanje okužb ter o ustrezni uporabi osebne varovalne opreme (delavnice v sodelovanju z Zdravstvenim domom Ljubljana in video delavnice v organizaciji pristojnega ministrstva).

V letu 2019 se je ZOD predstavil in sodeloval na številnih dogodkih (Festival zdravja, Veseli dnevi prostovoljstva, Dnevi socialne zbornice Slovenije, Festival za tretje življenjsko obdobje...) in ČS MOL, v 2020 pa zaradi epidemije covid-19 le na Dnevu sosedov ČS Posavje.

Informiranje javnosti o storitvah ZOD je potekalo prek različnih komunikacijskih kanalov: spletna stran in Facebook profil ZOD, zloženke, plakati (po enotah MKL, Zdravstvenega doma Ljubljana, Lekarne Ljubljana, na prikazovalnikih v mestnih avtobusih, na dogodkih v okviru ČS MOL), glasilo Ljubljana, prek projekta CrossCare...

Dan odprtih vrat ZOD je vsakoletni celodnevni medgeneracijski dogodek, na katerem sodelujejo vrtci, šole in fakultete. Dogodka se letno udeleži od 40 do 60 uporabnic_kov, njihovih svojcev ter drugih meščank_ov, zainteresiranih za storitve ZOD. V 2019 je bil dan odprtih vrat ZOD izveden 21. maja 2019, pod sloganom *Ne pozabi name*: predstavljen je bil projekt CrossCare, izvedene vodene aktivnosti z delovnimi terapevti in fizioterapevti, meritve krvnega tlaka, krvnega sladkorja in prehransko svetovanje z diplomirano medicinsko sestro; izvedeno predavanje in voden pogovor pod naslovom Demenca skozi osebno in družbeno perspektivo. V 2020 zaradi epidemije covid-19 dan odprtih vrat ni bil organiziran.

ZOD vsako leto za zainteresirane uporabnike in uporabnice organizira obisk Muzeja novejšje zgodovine Slovenije: v 2019 so ga v okviru Tedna vseživljenjskega učenja obiskali z 9 uporabniki, v 2020 pa obiska zaradi epidemije covid-19 niso izvedli.

Letnega srečanja uporabnic in uporabnikov ZOD se udeleži nekaj sto ljudi. V obdobju na katerega se nanaša poročilo je ZOD letno srečanje izvedel 24. septembra 2019. Na srečanju je podjetje SOČA OPREMA, medicinski pripomočki, d.o.o. predstavilo medicinsko tehnične pripomočke za starejše in

gibalno ovirane. Dogodka se je udeležilo okvirno 400 uporabnikov in njihovih sorodnikov. V 2020 je zaradi epidemije covid-19 letno srečanje ZOD odpadlo.

ZOD je bil v času, na katerega se nanaša poročilo, nosilec mednarodnega projekta CrossCare (sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru programa sodelovanja Interrrg SL – HR), v okviru katerega so, poleg usposabljanj in izobraževanj za boljšo kvaliteto storitev, potekale brezplačne storitve fizioterapije, delovne terapije, zdravstvene nege in dietetike na domovih uporabnic in uporabnikov. V 2020 je bilo izvajanje projekta uspešno zaključeno, ZOD pa od takrat dalje, s sofinanciranjem MOL, svojim uporabnicam kom ponuja tudi storitev delovne terapije na domu. Do brezplačnih storitev delovne terapije so upravičeni uporabniki, ki živijo na območju MOL in niso vključeni v celodnevno institucionalno varstvo, so stari 65 let ali več ali so kronično bolni ali imajo status invalida.

V JZ Zdravstveni dom Ljubljana je bila storitev tolmačenja v slovenski znakovni jezik v letu 2019 zagotovljena v 395 primerih, v letu 2020 pa v 265 primerih. Pravica oseb z okvarami sluha do tolmačenja je sicer zapisana v 69. členu Splošnega dogovora, v katerem Ministrstvo za zdravje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zdravniška zbornica Slovenije in drugi partnerji določijo program zdravstvenih storitev in izhodišča za njegovo izvajanje ter oblikovanje cen za pogodbeno leto. Stroške tolmačenja izvajalcu javno zdravstvenih storitev plača Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, v skladu s Tarifo za tolmače slovenskega znakovnega jezika²³.

MOL kot naročnik programov redno sodeluje pri zagotavljanju programov javnih del na različnih področjih ter v okviru tega zagotavlja tudi sredstva za zaposlitve.

V okviru javnega povabila Zavoda RS za zaposlovanje za leto 2019 je MOL prek OZSV kril delež razlike do plače za 36 delovnih mest v 27 programih, v katere je bilo dejansko vključeno 43 brezposelnih oseb. Štiri osebe so se po izteku javnih del pri izvajalcu tudi redno zaposlile. Za nadaljnjih 45 delovnih mest v 20 programih s področja socialnega varstva je MOL izdal izjave o izvajanju programa v javnem interesu MOL. Poleg tega je MOL za leto 2019 zagotovil javni interes še za izvajanje 16 programov (18 zaposlitev) s področja kulturne dejavnosti ter 13 programov (16 zaposlitev) s področja vzgoje in izobraževanja.

V letu 2020 je bilo v okviru javnega povabila Zavoda RS za zaposlovanje s sredstvi MOL za področje socialnega varstva v 26 programih javnih del na 36 sofinanciranih delovnih mestih zaposlenih 42 oseb, od katerih sta se 2 osebi po izteku programa javnih del pri izvajalcu tudi redno zaposlili. Poleg tega je MOL za leto 2020 zagotovil javni interes še za izvajanje 22 programov (52 zaposlitev) s področja socialnega varstva, 9 programov (14 zaposlitev) s področja kulturne dejavnosti, 19 programov (23 zaposlitev) s področja vzgoje in izobraževanja in program (1 zaposlitev) s področja kmetijstva in naravo varstva.

V okviru obveznosti zaposlovanja oseb z oviranostmi oziroma oseb z odločbo o priznani invalidnosti v skladu s kvotnim sistemom zaposlovanja (obveza delodajalcev, da zaposlujejo določeno število oseb z oviranostmi od skupnega števila zaposlenih), ki ga določa Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov²⁴, je MU MOL obvezan zaposliti 12 oseb z oviranostmi (2% od vseh zaposlenih). V letih 2019 in 2020 je bilo v MU MOL zaposlenih 22 oseb z oviranostmi oziroma oseb z odločbo o priznani invalidnosti, kar pomeni, da je MU MOL zakonsko določeno kvoto o zaposlovanju invalidov, podobno kot v preteklih letih, presegal tudi v obdobju, na katerega se nanaša poročilo.

---

²³ Uradni list RS, št. 106/12

²⁴ Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2, 98/14 in 18/21

Obrazložitev
Poročila o uresničevanju Akcijskega načrta
»Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020

1. Pravni temelj

21. člen Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE) določa, da občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena, ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom. Med drugim je v tem členu določena tudi »skrb za invalide«.

27. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) določa pristojnost Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana, da sprejema plane razvoja Mestne občine Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) in druge akte MOL.

Akcijski načrt »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020, ki ga je Mestni svet MOL sprejel na svoji 5. seji 17. junija 2019, v III. poglavju *Spremljanje izvajanja akcijskega načrta in poročanje o izvedenih ukrepih*, zavezuje k poročanju Mestnemu svetu MOL.

2. Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben ter ocena stanja

Začetek načrtovanja ukrepov MOL za zagotavljanje dostopnosti mesta osebam z oviranostmi z akcijskimi načrti sega v leto 2008, ko je Mestni svet MOL na svoji 22. seji 24. novembra 2008 sprejel prvega, za obdobje od 2008 do 2010. Sledilo je še pet akcijskih načrtov za dve leti; šestega, za obdobje od 2019 do 2020 in na katerega se nanaša to poročilo, je Mestni svet MOL sprejel na svoji 5. seji 17. junija 2019.

O uresničevanju ukrepov, zapisanih v akcijskih načrtih so bila pripravljena poročila, s katerimi se je Mestni svet MOL seznanil v sledečem zaporedju:

- s poročilom za leto 2009 na svoji 33. seji 23. novembra 2009,
- s poročilom za leto 2010 na svoji 6. seji 30. maja 2011,
- s poročilom za obdobje od 2011 do 2012 na svoji 25. seji 15. aprila 2013,
- s poročilom za obdobje od 2013 do 2014 na svoji 6. seji 18. maja 2015,
- s poročilom za obdobje od 2015 do 2016 na svoji 24. seji 24. aprila 2017 in
- s poročilom za obdobje od 2017 do 2018 na svoji 4. seji 20. maja 2019.

Obravnavano poročilo se nanaša na uresničevanje ciljev in ukrepov iz Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020 in, podobno kot dosedanja, povzema izvedene ukrepe in aktivnosti za zagotavljanje dostopnosti grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov osebam z oviranostmi v MOL, ki so jih v preteklih dveh letih izvedli oziroma izvajali organi Mestne uprave MOL ter javni zavodi in javna podjetja, katerih ustanovitelj je MOL. S poročilom se je na svoji seji 22. julija 2021 seznanil tudi Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL.

3. Poglavitne rešitve

Osnovni namen Poročila o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020 je, skladno s III. točko akcijskega načrta (Spremljanje izvajanja akcijskega načrta in poročanje o izvedenih ukrepih), predstaviti izvedbo ukrepov in aktivnosti, ki jih MOL ter javni zavodi in javna podjetja, katerih ustanovitelj je MOL, izvajamo z namenom stalnega izboljševanja dostopnosti grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov osebam z oviranostmi v MOL.

Mestnemu svetu MOL predlagamo, da sprejme sklep o seznanitvi s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020.

4. Ocena finančnih posledic

Ukrepi in aktivnosti, predstavljeni v poročilu, so bili izvedeni s sredstvi iz preteklih proračunov MOL oziroma posameznih nosilcev. Sprejem predlaganega sklepa o seznanitvi s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2019 do 2020 nima finančnih posledic za proračun MOL.

Pripravila:
Alenka Žagar
Višja svetovalka

Tilka Klančar
Sekretarka – vodja oddelka